

DE

DELAVSKA ENOTNOST

18. APRILA 1970 — ŠT. 15 — L. XXVIII

NAŠ KOMENTAR

Vsi zadovoljni — razen potrošnikov

Ob predlaganih podražitvah govejega mesa

S sporazumom o oblikovanju cen goveje živine in govejega mesa — podpisali naj bi ga proizvajalci goveje živine in mesa, trgovci in gostinci — zaenkrat ni še nič gotovega. Zanimivost gospodarske organizacije ga seveda zelo podpirajo, gostinci pravzaprav ne vedo, kaj naj storijo, potrošniki pa ga odlično poznajo, saj bi bili tako rekoč edini, ki bi jih prizadel. Njih bi udaril po žepu, vsi drugi pa bi si lahko meli roke.

Toda, ali bi si jih res lahko? Izkušnje z Goriškega in Koprškega govori drugače. Tam so namreč že uveljavili cene, ki jih predvideva ta sporazum, vendar so le-te udarile nazaj kot bumerang: Italijani so hitro pokazali, da jim te cene ne ustrezajo, domačini pa seveda še hitreje. Povprečne cene za kilogram govejega mesa so zato hitro zdrknile s 1800 starih dinarjev na 1700 dinarjev in zelo verjetno bodo te dni padle še za 100 starih din. Uresničile so se napovedi treznih trgovcev, da tržišče ne bo preneslo tolikšnega povečanja cen.

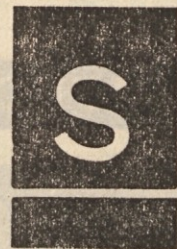
Kakšno povečanje cen pa bi trg prenesel — saj vse kaže, da bi do določenega povečanja cen govejega mesa res moralo priti, če hočemo ublažiti hudo krizo na trgu goveje živine in mesa? Tega, vsaj trenutno, verjetno nihče ne ve zagotovo, vsekakor pa pridobiva na veljavi prepričanje,

da teh cen ne kaže formirati na osnovi sedanje visoke konjunkture. Potrebni so temeljiti, vsestranski izračuni, v katerih bodo upoštevani vsi elementi, s katerimi moramo pri tem računati — takšnih izračunov pa sedaj nimamo. Tisti izračuni, ki so jih naredili avtorji omenjenega sporazuma, so sicer vredni razmisleka, vendar pa tudi kritične analize. Vsekakor pa bi morali tem izračunom dodati še marsikakšne druge izračune — ne nazadnje tiste, ki bi povedali, kako se bodo različne podražitve odrazile na življenjski standard nas vseh, s tem pa nedvomno tudi na položaj vseh delovnih organizacij in na formiranje njihovega dohodka.

Predlagane nove cene govejega mesa bi povečale življenjske stroške štiričlanske družine za približno od 4000 do 5000 S-din mesečno. Če bi to bilo edino povečanje cen in če bi si s tem »kupili« tudi ureditev preskrbe z govejim mesom, potem bi o tej podražitvi vsekakor kazalo razmisliti. Vemo pa, da temu ni tako, da smo sredi vsesplošnega povečevanja cen — v takih razmerah pa je težko presoditi, kolikšno povečanje cen je res ekonomsko utemeljeno, kdaj pa pomeni samo ribarjenje v kalni vodi.

Tudi pri predlogih za zvišanje cen govejega mesa je marsikaj takega, kar vzbuja (Nadaljevanje na 4. strani)

ZAVAROVALNICA SAVA

Centrala: LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA CESTA 19/1
Poslovne enote: CELJE, ČAKOVEC, JESENICE, KOPER, KOPRIVNICA, KRANJ, KRŠKO, MARIBOR, MENGEŠ, MURSKA SOBOTA, NOVA GORICA, NOVO MESTO, POSTOJNA, TRBOVLJE in LJUBLJANA s poslovalnicama Zagreb in Rijeka

SEJA PREDSEDSTVA RS ZSS:

Za — s predlogi za nekatere izboljšave

Predsedstvo je ocenilo, da sta osnutka zakona o zdravstvenem zavarovanju in obveznem obsegu zdravstvenega varstva ter zakona o zdravstvu sposobna, da postaneta zakonska predloga

Predsedstvo RS ZSS je na svoji seji 16. t.m. ocenilo, da sta sedanja osnutka zakona o zdravstvenem zavarovanju in obveznem obsegu zdravstvenega varstva ter zakona o zdravstvu sposobna, da postaneta zakonska predloga. Hkrati s tem je sklenilo, da bo svoja mnenja o obeh osnutkih, skupaj s predlogi za izboljšave posameznih členov obeh osnutkov posredovalo skupščini SRS. V obdobju, ki je pred nami, se bodo sindikati zavzeli za to, da bi se s samoupravno zakonodajo — to se pravi s statuti in drugimi samoupravnimi akti skupnosti zdravstvenega zavarovanja in delovnih organizacij s področja zdravstva — čim uspešneje uredile pravice in dolžnosti na področju, ki ga obravnava oboje omenjena zakonska osnutka. Po sklepu predsedstva se bodo slovenski sindikati zavzeli tudi za pripravo dokumenta o družbenem dogovoru glede obsega materialnih možnosti in potreb na področju zdravstvenega varstva.

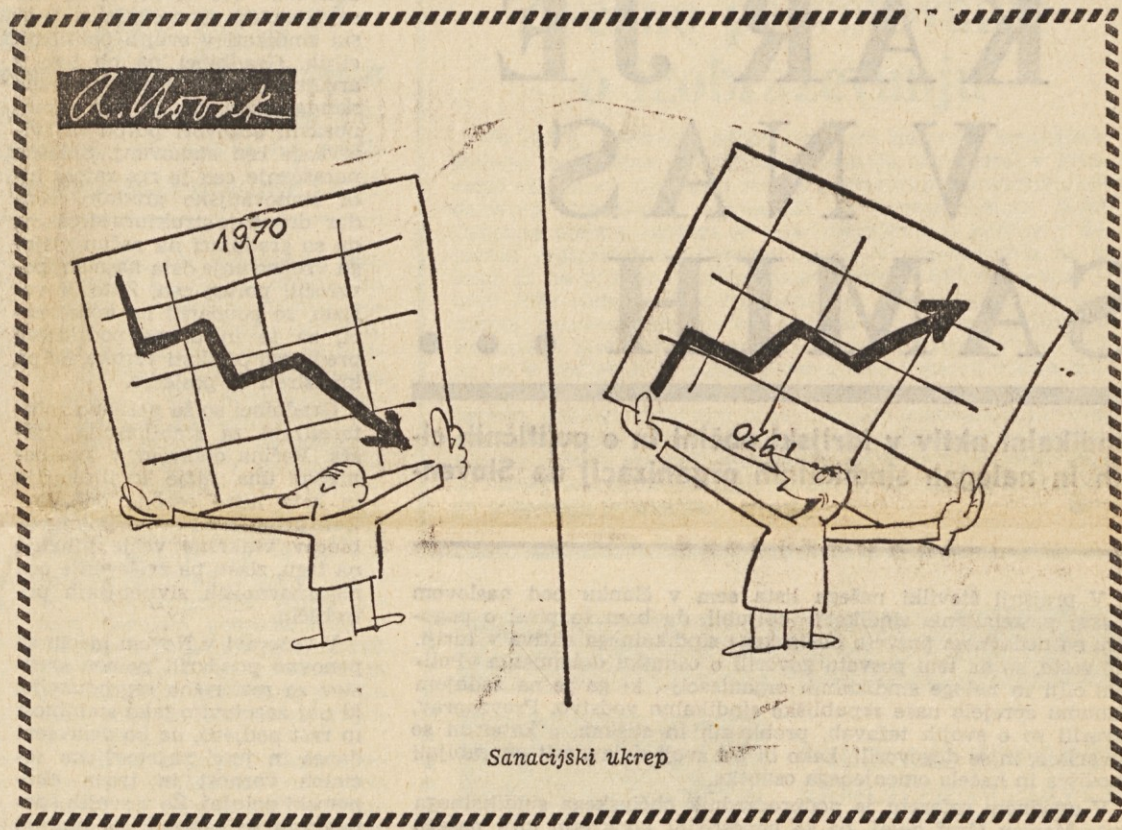
Predsedstvo je o teh vprašanjih razpravljalo in sklepalo na podlagi mnenj in stališč o osnutku obeh zakonov, ki sta jih formulirala komisija za življenjske in delovne razmere pri RS ZSS ter RO sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije. Uvod v razpravo je dala tov. Dolka Boštjančič, v njej pa sta mimo članov predsedstva sodelovala tudi podpredsednik izvršnega sveta Vinco Hafner in republiški sekretar za zdravstvo in socialno varstvo Majda Gaspari, ki sta skupaj z republiškim sekre-

tarjem za delo Jožetom Božičem prisostvovala seji predsedstva. Ker je seja predsedstva bila tik pred zaključkom redkeje našega tednika, bomo o njej več poročali v naslednji številki.

Predsedstvo je tudi sklenilo pripraviti pripombe na predlog stališč in zaključkov, ki ga je na svoji seji 10. II. 1970 spre-

jel Svet glede formiranja in delitve dohodka in osebnih dohodkov in glede družbenega usmerjanja dohodka. O pripombah predsedstva na ta dokument naj bi povedala svojo odločilno besedo plenarna seja republiškega sveta slovenskih sindikatov, ki je sklicana za 24. april.

M. P.

NAŠA SERIJA ČLANKOV NA TEMO: »PAKET UKREPOV PROTI NELIKVIDNOSTI — KAJ JE TO?«

ZAGREBŠKI POSKUS V DRUGEM KROGU

V »prvem krogu« multilateralne kompenzacije je Privredna banka Zagreb omogočila 1.365 podjetjem, da so knjigovodsko »prebila« za 127 milijard starih dinarjev terjatev in obveznosti

Razen vseh drugih vzrokov je nelikvidnost tudi posledica verižne reakcije medsebojnega zadolževanja, čemur posamezno podjetje praktično ne more videti konca. Spričo tega bi pričakovali, da bo nekdo, ki ima v rokah vsaj večino niti finančnega poslovanja podjetij, poskrbel za »prebitje« medsebojnih terjatev in obveznosti. Tako je Privredna banka Zagreb ob asistenci SDK in ob pomoči elektronskega računalnika zagrebške INE konec lanskega leta v krogu svojih komitentov res začela z akcijo.

Kakor je znano, se je poskus dobro obnesel: 1365 podjetij iz vse države je poravnalo za 127 milijard S dinarjev obveznosti, v istem znesku pa izterjalo

tudi dolgove svojih kupcev. Med delovnimi organizacijami, ki so se vključile v prvi krog multilateralne kompenzacije Privredne banke Zagreb, je bilo

tudi 219 slovenskih podjetij. Nanje odpade 23% celotne kompenzacije terjatev in obveznosti ali 25,6 milijarde S dinarjev.

KAJ VSE SO PRAVZAPRAV HOTELI?

Poznavalci razmer trdijo, da je Privredna banka Zagreb s to akcijo omogočila udeleženi podjetjem, da so se izognila najmanj 8000 sodnim izterjavam zapadlih računov. Ker se je na račun »prebitja« znižala raven zadolženosti, je tudi precej manjša možnost, da bi knjigovodski (Nadaljevanje na 4. strani)

Še sami komaj verjamejo

STRAN 5

Razpeti med...

STRAN 6

Podjetja odpirajo vrata vajencem

STRAN 8

Velika družina Gorenja

STRAN 10

EDRUŽENO ZELEZNIŠKO-TRANSPORTNO PODJETJE LJUBLJANA
turistično transportno biro
LJUBLJANA, TITOVA C. 92, TELEFON 311851 in 311852

MARIBOR, Partizanska 50, tel. 21-217
CELJE, Titov trg 3, tel. 34-48
POSTOJNA, Tržaška 4
PULA, Ulica M. Valote 4

SINDIKALNE ORGANIZACIJE!

Nudimo vam letovanje na Kaštelski rivieri, in sicer v Kaštel Starem in Kaštel Novem, kjer imamo v zakupu zasebne sobe I. in II. kategorije. Vse sobe s komfortne, z urejenimi sanitarijami, s toplo in hladno vodo. Prehrana je možna v velikih restavracijah »Plavi Jadran«.

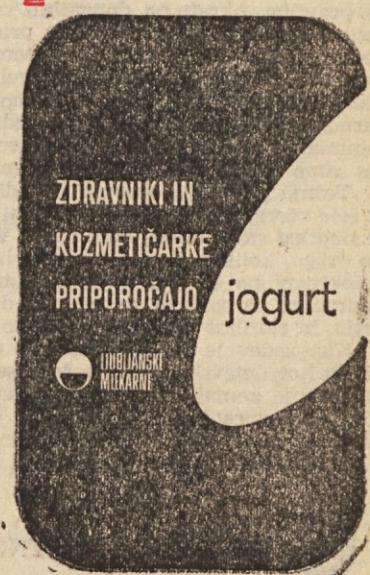
Pri nas lahko rezervirate letovanje v vseh drugih turističnih mestih in naseljih. Organiziramo izlete po domovini in tujini po vsakomur dostopnih cenah.

Vabimo vas na majski izlet na ogled Grškega sejma!
Prevoz z našimi novimi modernimi motornimi vlakli!

ZDRAVNIKI IN KOZMETIČARKE
PRIPOROČAJO jogurt

LJUBLJANSKI MILKARNE

REZERVIRANI STOLPEC

Franc Svolfšak

računovodja v Gorenjski predilnici Škofja Loka.

● Kaj menite o stališčih republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije glede gibanja cen?

Dvomim, da bi moglo osamljeno hotenje sindikata zadržati plaz naraščanja cen, ki je začel tako nezadržno drseti. To je zaževa vsega gospodarstva in tudi negospodarskih področij, kajti vsi bi se morali zelo aktivno vključiti v prizadevanja za stabilizacijo tržišča. Samo zahteva sindikata, da zadržimo cene vsaj osnovnim življenjskim artiklom, je, kot rečeno, premalo.

Marsikaj smo že zamudili. Naraščanje cen so pospešile podražitve nekaterih osnovnih stroškov, kot sta elektrika in transport. Obe podražitvi sta vplivali na cene reprodukcijskega materiala in na cene finalnih izdelkov.

Naša panoga je še posebno v težkem položaju. Jugoslovanski tekstilci proizvedemo več, kot so potrebe domačega tržišča, poleg tega pa otežkoča prodajo tudi znaten uvoz tekstilnega blaga. Kljub višjim cenam reprodukcijskega materiala zato ni izgledov, da bi dražili tekstilne proizvode.

Menim, da bi morali biti tako v gospodarstvu kot v proračunski potrošnji bolj strpni. Take stihije, kot vlada zdaj na področju gibanja cen, ne bomo mogli več zagovarjati pred kolektivi. Sedanje razmere tudi rušijo vsa, ob reformi postavljena razmerja. Zato se mi zdi, da bi morali poleg prizadevanj za umirjanje cen poostri tudi ustrezno kontrolo. Sama akcija sindikata je umestna, s pripombo seve, da je prišla nekoliko prepozno in da doživlja premalo opore pri oblastvenih organih.

KAR JE V NAS SAMIH...

Sindikalni aktiv v idrijski občini in o političnih ciljih in nalogah sindikalnih organizacij na Slovenskem

V prejšnji številki našega lista sem v članku pod naslovom »Zakaj potrebujemo sindikat?« obljubil, da bom še pisal o pogovoru na nedavnem posvetu občinskega sindikalnega aktiva v Idriji. Kot veste, so na tem posvetu govorili o osnutku dokumenta »Politični cilji in naloge sindikalnih organizacij«, ki ga je na zadnjem plenumu sprejelo naše republiško sindikalno vodstvo. Prizaprav, govorili so o svojih težavah, problemih in stiskah, s katerimi se ukvarjajo, in se dogovorili, kako bi pri svoji dejavnosti uporabljali izhodišča in načela omenjenega osnutka.

V uvodnem referatu je podpredsednik občinskega sindikalnega sveta Marjan Grof dejal, da so neposredni konkretni cilji našega gibanja:

- naraščanje materialne, kulturne in strokovne ravni proizvajalcev,
- uveljavljanje demokratičnih in humanih odnosov med ljudmi, — skrb za družbeni in osebni standard človeka.

Vsa ta dejavnost naj bi zagotovila našim članom takšno počutje na delovnem mestu in v delovni organizaciji, da bi lahko svobodno, vendar kot organizirana družbena sila, neposredno sodelovali pri upravljanju.

Srečujemo pa se z napakami, s težavami, ovirami ali kakorkoli že pač imenujemo vse tisto, kar v nas samih in v našem načinu delovanja zaustavlja naš napredek.

Denimo — informiranje. Pravimo, da delavci, ki ne vedo, kaj se dogaja v njihovih organizacijah, ne morejo sodelovati pri samoupravnem odločanju. To seveda drži. Informiranje je torej nujno. Toda kakšno? Kako organizirano? Ponemod sklicujejo sestanke in tovariši iz uprave pojasnjujejo delavcem zamotane gospodarske probleme, toda tako učeno, kot bi že vnaprej hoteli reči: »Saj tega, kajpak, ne boste razumeli; moramo pač plačati svoj davek, ko se že greste samoupravljanje.« Druge vodstva podjetij, samoupravnih organi in sindikat resno skrbijo za organizacijo informacij, pa vendar se tovrstna dejavnost navadno sprevrže v nekakšno agitko za ta ali oni predlog ali zahtevo vodilnih ljudi. Proizvajalci sicer vedo, za kaj gre, odloča pa o tem nekdo drug. Človek je v takih razmerah objekt informiranja, ne pa samoupravljalec. Le redko se zgodi, da v podjetju organizirajo informativno službo, ki deluje kot nujen sestavni del delavske samouprave; ko informacija ni več stvar ljudi na »vrhu«, ki jo morajo, ker je naša družba socialistična, posredovati ljudem »spodaj«, pač pa je normalna samoupravna dejavnost.

V Idriji so govorili tudi o odnosu sindikalnih organizacij do minimalnih osebnih dohodkov. Ze pred meseci so se v republiki dogovorili, da bi na Slovenskem zagotovili delavcem tako imenovanih najnižjih kategorij najmanj 700 dinarjev mesečnih prejemkov. Se so podjetja, kjer vodilni dvomijo, če je ta sindikalna pobuda pravilna, hkrati pa dopuščajo razpone, ki so tolikšni, da prav gotovo ne temelje na različnem prispevku k delovnemu in poslovnemu učinku posameznika. In potem rečejo, da podjetje ni socialna ustanova. Seveda ni, toda zakaj velja to dejstvo le za tiste, ki dobivajo najmanj. Se pravi, uredimo delitev tako, da bo delo slehernega proizvajalca pravilno ovrednoteno, zagotovimo dogovorjene minimalne osebne dohodke in potem naj mesečni prejemki rastejo res samo toliko, kolikor se bo povečala delovna storilnost.

Težnja po večjih osebnih dohodkih ni nova, drži pa tudi, da se ni šele včeraj oblikoval naš dvoletni odnos do cen. Na tem področju je sindikat storil doslej bore malo. Vsak bi rad prodal svoje izdelke drago, kolikor je pač mogoče, izdelke in usluge tujih delovnih kolektivov pa bi rad kupoval čimbolj poceni. Vsi nasprotujemo podražitvi na splošno, ne pa tudi dražitvi izdelkov v lastnem podjetju. In rezultat tega je vsesplošno dviganje cen.

Kup zadev je še, na katere so opozorili na idrijskem posvetu, ki jih kot delavske gibanje še nismo uredili, ali pa smo njihovo urejanje komaj začeli — na nekatere smo celo pozabili — in ki zdaj, ko razpravljamo o političnih ciljih in nalogah sindikatov na Slovenskem, vsebolj odločno terjajo rešitve.

O njih bom govoril v prihodnji številki.

JANEZ VOLJČ

VELEBLAGOVNICA

nama

- priporoča potrošnikom hiter, sodoben in cenen nakup vseh potrebščin za sebe, za družino, za dom in za gospodinjstvo
- potrošnikom nudi blago na obročno odplačevanje
- za tuje kupce je v hiši menjalnica

LJUBLJANA

Potrošniki lahko izbirajo blago v poslovalnicah:

TRGOVSKA HIŠA, Ljubljana, Tomšičeva 2

BLAGOVNICA S STANOVANJSKO OPREMO, Ljubljana, Wolfova 1

KONFEKCIJA ELITA, Ljubljana, Čopova 7

BLAGOVNICA NAMA, Škofja Loka,

BLAGOVNICA NAMA, Kočevje

S KONFERENCE PODROČNEGA AKTIVA SINDIKATA GRADBENIH DELAVCEV ZA DOLENJSKO

NA SKUPNEM IMENOVALCU

Politični cilji in naloge, kot so si jih zastavili slovenski sindikati, so lahko v veliko oporo gradbenim delavcem prav zdaj, ko se le-ti zavzemajo za dosledno spoštovanje in uresničevanje samoupravnih dogovorov

V REZULTATIH SE OČITUJE USPEŠNOST PRIZADEVANJ

Ze lani so se v gradbeništvu sporazumeli, da bo najnižja meja osebnih dohodkov 600 N-din; ob tem so poudarili, da se mora vsako leto, obenem z večjo produktivnostjo, zviševati tudi osebni dohodek vsaj za toliko, kolikor znaša porast življenjskih stroškov. Zato so se letos že približali spodnji meji osebnih dohodkov 700 dinarjev, za kar se trenutno zavzemajo slovenski sindikati v svojih političnih ciljih. Gradbinci pa ob tem z argumenti zavračajo vsakršno namigovanje, da bi bili samoupravni dogovori povod za zviševanje cen stanovanj. Splošno naraščanje cen je res zajelo tudi stanovanjsko gradnjo, vendar dokazuje struktura stroškov, da so gradbinci na račun višjega vrednotenja dela najmanj povzročili porast cen. Zato bi veljalo, so poudarili na konferenci, za te in druge podražitve predvsem poiskati vzroke, ne pa kritizirati le posledice.

Gradbinci so še posebno zainteresirani za stabilizacijo tržišča. Večina delavcev v gradbeništvu ima nižje kvalifikacije in zato nižje osebne dohodke. Zato prizadene prav večino gradbincev vsakršno večje nihanje na trgu, zlasti pa zviševanje cen najosnovnejših življenjskih potrebščin.

V razpravi v Novem mestu so ponovno poudarili pomen sredstev za razširjeno reprodukcijo, ki naj zagotovijo tako stabilnost in rast podjetij, da bo delavcem danes in jutri zagotovljena socialna varnost in trden ekonomski položaj. Ze v svojih sporazumih so zapisali, da morajo v delovnih organizacijah najmanj 10 % čistega dohodka razporediti v te namene. Obenem s tem so podprli tudi tisti del programa slovenskih sindikatov, ki govori o večji skrbi za izobraževanje, rekreacijo, zaposlovanje, urejanje stanovanjskih razmer itd. Ta del skrbi za družbeni standard so gradbinci prav tako vključili v samoupravne sporazume. Na novomeškem posvetu pa so poudarili, da si morajo prav sindikati v delovnih organizacijah prizadevati, da bodo samoupravni organi ob delitvi dohodka spoštovali dogovorjene zneske za splošno potrošnjo in da bodo podpirali vsa

tista prizadevanja, ki so usmerjena v učinkovito, vendar racionalno reševanje problemov. Na primer: zaradi velikih potreb v gradbeništvu po kvalificiranih delavcih, po izobraževanju na delovnem mestu, izločajo v gradbeništvu znatna sredstva v te namene, vendar se vsako podjetje več ali manj samo ubada z organizacijo izobraževanja, kar nedvomno povečuje stroške. Zato je novomeški posvet podprl prizadevanje republiškega odbora sindikata gradbenih delavcev, ki spodbuja ustrezne izobraževalne dejavnike k pomenjenju izobraževalne politike za področje gradbeništvu.

Več razpravljalcev je govorilo o nadomestilu osebnega dohodka za bolezenski izostanek. Dejali so, da je 70-odstotno nadomestilo za bolezenski izostanek do 30 dni preizkušeno, še posebno če ga odmerjamo na nižje povprečje osebnih dohodkov iz leta poprej in ne upoštevamo porasta življenjskih stroškov. Na novomeškem posvetu so zato poudarili, da bi morali to vprašanje urediti bolj solidarno, kajti misliti je potrebno tudi na to, da mora delavec poleg sebe preživljati tudi družino in da prav zaradi takih materialnih obveznosti zdaj pogosto zavrača zdravniško pomoč in nego.

Politični cilji in naloge slovenskih sindikatov so dokument, ki ga morajo sindikati na vseh ravneh, zlasti pa v osnovnih organizacijah podpreti s konkretno dejavnostjo. Zato so na novomeški konferenci svojo razpravo zaključili z naslednjim stališčem: ne akcija, ampak doseženi rezultati naj bodo znamenje uspešnosti uresničevanja političnih ciljev slovenskih sindikatov.

»ZIDAR« SE BO PRIKLJUČIL VEČINI

Na to stališče so oprli tudi drugi del razprave, ko so govorili o konkretnem uresničevanju samoupravnih dogovorov. Po pripovedovanju predstavnikov gradbenih organizacij so v dolenskih gradbenih podjetjih že uskladili poslovno politiko z določili sporazumov. Ob tem so na konferenci opozorili na tisti del sporazumov, ki določajo petletno sanacijsko obdobje za ureditev stanovanjskih razmer delavcev. Kljub takim določilom, so dejali, ne bi smeli

čakati na zadnji rok, ampak takoj pripraviti sanacijske programe, ki naj za vsako leto opredelijo obveznosti delovne organizacije za reševanje stanovanjskih razmer delavcev.

Precejšen del razprave pa so udeleženci posveta posvetili gradbenemu podjetju »Zidar« iz Kočevja, ki še ni podpisalo sastavnika podjetja »Zidar« je razložil, čemu so delavci na zborih za zdaj odklonili podpis sporazumov. Med drugim je dejal, da ima podjetje zelo močno gradbeno enoto na Reki. Na Hrvaškem pa do nedavnega še ni

so razpravljali o sporazumih, ki bi silili gradbena podjetja na tem območju k večji poslovni disciplini. Zato bi zviševanje osebnih dohodkov na tem območju tedaj povzročilo izgube v enoti, s čimer pa se druge enote ne bi mogle sprijazniti. Vendar so se med tem tudi v »Zidarju« razmere uredile in so osebne dohodke zvišali na raven, kot jo predpisuje samoupravni sporazum; zato je blizu čas, ko se bo tudi »Zidar« priključil večini slovenskih gradbincev in podpisal sporazume. I. V.

RADOVLJIŠKI SINDIKATI OCENJUJEJO GOSPODARJENJE

Je turizem postal cokla?

Vlaganja v gostinstvo in turizem še niso dala zadovoljivih rezultatov

Na seji sveta radovljiških sindikatov — člani so se sestali minul teden — so med drugim ocenili tudi rezultate gospodarjenja v minulem letu. Pri tem so ugotovili, da je gospodarstvo življenje radovljiške občine lani potekalo v znamenju oživljene konjunktore. To potrjuje tudi dejstvo, da so bila predvidevanja v smernicah gospodarstva razvoja radovljiške občine lani močno presežena. Bruto produkt se je lani v primerjavi s predlanskim letom povečal kar za 20 %, narodni dohodek za 24 %, amortizacija za 35 %, neto osebni dohodki na zaposlenega za 18 %, sredstva podjetij za enostavno in razširjeno reprodukcijo pa so porasla za 15 odstotkov.

Iz pripravljene gradiva o gospodarskih rezultatih minulega leta in tudi iz obširne razprave članov občinskega sindikalnega sveta je bilo mogoče razbrati, da ima za dosežene poslovne rezultate v občinskem

merilu največ zaslug industrija. Mnogo slabše gospodarske rezultate kot industrija pa so lani dosegli v terciarnih dejavnostih, še posebej pa v delovnih organizacijah, čeprav je radovljiška občina gostinsko in turistično ena najbolj razvitih pri nas. Zato so si mnogi na seji občinskega sindikalnega sveta Radovljice skušali odgovoriti, zakaj gospodarska panoga, ki je bila še do nedavnega vodilna v občini, zdaj tako zelo zaostaja v razvoju. Bržčas bo resnična trditve direktorja blejskega hotela Golf Adija Križančiča, da osnovni vzroki za gospodarske neuspehe gostinstva in turizma radovljiške občine tičijo v nemogoči kreditni politiki. Kredite za gradnjo novih gostinskih turističnih zmožljivosti na Bledu, Bohinju in drugih področjih občine so podjetja dobila na tako kratke roke in ob tako visoki obrestni meri in povzru še s takojšnjim začetkom vračanja, da pogosto ne morejo akumulirati niti toliko, kolikor znaša letna anuiteta za najeti kredit.

Seveda pa razmeroma slabih gospodarskih rezultatov radovljiški gostinski in turistični delavci ne bi smeli pripisati le kreditni politiki. Ob številnih integracijskih gibanjih v turizmu in gostinstvu v občini, gostinska podjetja s tega področja namreč vse premalo upoštevajo vpliv strokovnega kadra. Odkar so se na primer številni bohinjski hoteli združili s škofojeloškimi Transturistom, blejski s prometnim podjetjem Ljubljana transport, v načrtu pa je še združitev blejskih hotelov »Toplice« s kranjskim trgovskim podjetjem »Živila«, v teh delovnih organizacijah le preveč gledajo na to, koliko sredstev bodo vložili v nove zmožljivosti, bolj malo pa mislijo o tem, koliko sredstev bi morali nameniti za vzgojo kadrov, ki ga zahteva tak turizem, kot ga hočejo imeti.

Člani občinskega sindikalnega sveta Radovljica so tokrat resno opozorili na omenjene probleme. Ne zato, da bi nasprotovali nadaljnjim integracijskim gibanjem, marveč z ednim namenom, da naj bodo integracije v prihodnje vsestransko pripravljene in ekonomsko utemeljene.

M. Z.

V OBJEKTIVU

S slavnostno sejo je petdesetletnico velike železničarske stavke, spomin na žrtve Zaloške ceste in petindvajsetletnico osvoboditve počastilo tudi predsedstvo RO sindikata delavcev prometa in zvez. Na tej seji, ki jo je vodil Ivan Makuc, edini preživeli član takratnega stavkovnega odbora iz vrst železničarjev in na kateri je o pomembnosti letošnjega jubileja spregovoril predsednik republiškega odbora Janko Kušar, so razdelili tudi spominska priznanja predvojnim in povojnim sindikalnim delavcem in revolucionarnim železničarjem. Zlati in srebrni znak priznanje sindikata delavcev prometa in zvez, je prejelo 50 že upokojenih, nekdanjih in tudi še aktivnih železničarjev.

Foto služba: DE

ZAGREBSKI POSKUS V DRUGEM KROGU

(Nadaljevanje s 1. strani)

vodsko aktivna podjetja prišla pod udar 80% osebnih dohodkov, prepovedi uvoza, možnosti uvedbe prisilne uprave v podjetju, ki ima skozi daljše obdobje blokiran žiro račun itd. in ker poskus Privredne banke Zagreb razen vsega drugega pomeni prvo akcijo te vrste, smo se odločili za razgovor s predstavniki te banke. Naša sobesednika sta bila direktor direktorije za kratkoročno kreditiranje Stjepan Marušić in Anton Somek, analitik.

Stjepan Marušić: »Očitajo nam, da smo se hoteli okoristiti na račun nelikvidnosti in da smo zato v multilateralno kompenzациjo vključili pretežno hrvaška podjetja in banke. To sploh ne drži! Res pa je, da smo nekje morali začeti in da smo zato tudi pričeli s krogom komitentov naše banke in komitentov združenega podjetja INA Zagreb, ki nam je nudilo usluge lastnega elektronskega računalnega centra. Komitenti podjetja INA in naši komitenti so seveda za seboj 'potegnili' še nekatere svoje kupce in dobavitelje. Rezultat tega je, da je v prvi kompenzaciji sodelovalo 717 hrvaških podjetij, 244 delovnih organizacij iz Srbije, 219 iz Slovenije, 78 iz Bosne in Hercegovine itd. Od skupno dosežene kompenzacije 127 milijard S dinarjev odpade 45% na hrvaške delovne organizacije in banke, 24% na srbska, 23% na slovenska podjetja itd. Za stroške izvršene kompenzacije so podjetja plačala po dva promila od vrednosti poravnane zneska. Če ima naša banka, sicer najmočnejša v SR Hrvatski, pri vsem tem to korist, da je nekoliko olajšan tudi njen položaj, predvsem z zmanjšanim pritiskom na kreditni sklad, to še zdaleč ne pomeni, da bi se okoriščali na račun kogarkoli!«

Anton Somek: »Bistvo našega načina multilateralne kompenzacije je v tem, da vsak udeleženec poravnava toliko svojih obveznosti — po zaporedju, kot ga sam določi — kolikor obveznosti poravnajo njegovi upniki. Zanimiv je podatek, da so udeleženci prvega kroga izročili podružnicam SDK za 791 milijard S din plačilnih nalogov in da je bilo, glede na navedeno temeljno načelo, možno realizirati le za 127 milijard S dinarjev plačilnih nalogov. To pomeni, da je bil rezultat dober za vse in da so boljše odrezali le tisti kolektivi, katerih krog poslovnih partnerjev je tak, da so v okviru kompenzacije lahko 'ujeli' več dolžnikov. Če se spomnimo kliringov iz nedavne preteklosti, je bilo takrat povsem drugače in so se čela področja v državi, tudi Slovenija, izrazito slabo odrezala.«

ZGLEDI VLEČEJO...

Po predvidevanjih Privredne banke Zagreb bi v prvem krogu multilateralne kompenzacije moralo sodelovati okoli 3600 podjetij. Zaradi nepoučenosti in tudi nezaupanja, češ da gre le za novo inačico že ponesrečenih kliringov, je dejansko sodelovala le dobra tretjina prizadetih delovnih organizacij. Ko so bili znani rezultati prvega kroga, se je nezaupanje začelo razblinjati. Privredna banka je tako razpisala drugi krog kompenzacije.

»Računamo z veliko večjim rezultatom kot prvič.« je zatrdil **Anton Somek**. »Prvič smo namreč spisek udeležencev sestavili po lastnem preudrku in

mnoга podjetja in banke niso zaupale naši pobudi. Sedanji spisek 2500 udeležencev pa je nastal na osnovi prijav zainteresiranih podjetij in bank. Rezultat bo nedvomno ugodnejši tudi zaradi tega, ker je v prvem krogu sodelovalo le 12 bank, zdaj pa je prijavih več kot 50 bank. Zal med njimi ni Kreditne banke in hranilnice Ljubljana; vzroka za to ne poznamo. Udeležba čim večjega števila bank pa je — razen vsega drugega — nadvse dobrodošla tudi zaradi tega, ker se povečuje število možnih kompenzаций. Elektronski računalnik na primer ugotovi, da se je najugodnejša pot kompenzacije zaustavila pri nekem podjetju samo zaradi tega, ker trenutno nima likvidnih sredstev. Če v takem primeru 'vskoči' njegova banka s kreditom, mu tako pomaga, da 'poravna' svoje obveznosti. Zaradi tega pa večje število terjatev lahko pobotajo tudi drugi udeleženci kompenzacije. Uspeh prvega kroga nedvomno ne bi bil tak, kot je, če večina udeleženih bank priliva na osnovi kompenzacije ne bi v pretežni meri tudi uporabila za takšne operacije.

Slednjič bi opozoril še na to, da v drugem krogu kompenzacije uvajamo tudi nekatere novosti, ki lahko zelo vplivajo na obseg pobotanja. V okviru te kompenzacije je namreč mogoče poravnati tudi obveznosti iz naslova nekaterih kreditov za osnovna sredstva. Najmanjši znesek plačilnega naloga je 3000 N din, medtem ko je dosedanja meja bila pri 10.000 N din. Podjetja lahko

prijavijo neomejeno število terjatev, medtem ko so jih doslej — zaradi tehničnih težav — lahko prijavila največ do 208.«

ENKRAT MESEČNO KOMPENZACIJA ZA VSA PODJETJA

Znano je, da nekako 8000 delovnih organizacij iz vse države dosega tri četrtine celotnega plačilnega prometa. Zaradi tega bi nemara bilo koristno, če bi redno, morda enkrat mesečno, poskrbeli za multilateralno kompenzациjo v vsej državi. Kako bi to vplivalo na likvidnost?

Stjepan Marušić: »Trdim, da bi to bilo nadvse koristno. Izkušnje prvega kroga kažejo, da je moralo tudi po trideset in več podjetij medsebojno poravnati svoje terjatve in obveznosti, da je podjetje A, na primer, izterjalo dolg od podjetja B.

Služba družbenega knjigovodstva, žal, trenutno nima možnosti, da bi izpeljala kompenzациjo terjatev in obveznosti na jugoslovanski ravni. Pričakovati pa je, da bo v dobrem letu dni nabavila potrebne računalnike. Ko bi delo steklo, ko bi se kompenzациje odvijale redno — enkrat na mesec, bi to nedvomno bistveno vplivalo na izboljšanje likvidnosti in na odkrivanje pravih vzrokov sedanje nelikvidnosti.

Zdaj naša banka izvaja drugi krog kompenzacije. Glede na to, kar sem pravkar povedal, bomo našo akcijo nadaljevali vse do tlej, dokler je ne bi nadaljevala in morda še obogatila Služba družbenega knjigovodstva. Tako zdaj že pripravljamo tretji krog multilateralne kompenzacije...«

MILAN GOVEKAR

pohištvo in oprema za vaš dom

lesnina

centrala ljubljana titova 51

Vsi zadovoljni — razen potrošnikov

(Nadaljevanje s 1. strani) sum o vsestransko čistih računih. Tisti, ki podpisajo podpis tega sporazuma, na primer, trdijo, da jim gre predvsem za povečanje odkupnih cen goveje živine oziroma za spodbujanje interesa proizvajalcev za vzrejo goveje živine, določila sporazuma pa jasno kažejo, da bi pri zvišanju cen goveje mesa imeli znatne koristi tudi predelovalci tega mesa in trgovina. Trenutne razmere so celo takšne, da so odkupne cene goveje živine — kot jih predvideva sporazum — že nižje od tistih, ki se oblikujejo na trgu, maloprodajne cene goveje mesa pa so višje, kot jih predvideva sporazum.

Mnogi trdijo — in gotovo ne brez argumentov — da je ena najslabših točk predlaganega sporazuma v tem, da priznava kot dejstvo sedanje nezdruženo stanje v klavnicah, ki jih imamo na Slovenskem kakih 140 in ki obratujejo še z znatno manjšimi kot povprečnimi zmogljivostmi, ob enem pa obstajajo močne težnje za nadaljnjim investiranjem v povečanje klavniških kapacitet! Predlagane cene goveje mesa bi ohranile pri življenju vse klavnice, tudi najmanj rentabilne, račune za to pa bi seveda plačali potrošniki...

Ali bi sporazum res preprečil klanje telet in s tem povečal stališče goveje živine? Mnogi strokovnjaki so prepričani o nasprotnem: predlagane visoke cene teletine bodo po njihovem mnenju samo še povečale klanje telet, tudi črni zakol. Za teleta sedaj lahko dobijo proizvajalci ceno, ki jim ustreza, nihče pa jim ne garantira, da bodo dobili ustrezno ceno tudi za goveje meso, ki je precej cenejše od telečjega, njegova proizvodnja pa zahteva precejšnje stroške na daljšo dobo.

Kaže, da je akcija v zvezi s podpisovanjem sporazuma o oblikovanju cen goveje živine in mesa samo še povečala nemir na področju preskrbe z govejim mesom, hkrati pa vnesla nemir tudi med proizvajalce, ki se ukvarjajo s prasičerejo in s perutninarstvom. Dejstvo je tudi, da se je še bolj povečal pritisk na zvišanje cen mleka, saj je jasno, da mora vladati med cenami goveje mesa in mleka določena skladnost, sicer se proizvajalec mleka bolj splača, da z mlekom pitajo teleta, kot

pa da bi ga prodajali na trgu. Skratka — vse te cene so med seboj v določeni zvezi in nezadostno premišljene poteze na enem področju se takoj odražajo tudi na drugih področjih.

Če hočemo stabilizirati trg goveje mesa, potem moramo zagotoviti proizvajalcem tega mesa za daljšo dobo garantirane cene, ki bi jim omogočale vsaj povrnitev stroškov vzreje govedi, hkrati pa jim moramo seveda zagotoviti tudi odkup goveje živine. Vse to pa lahko zagotovi samo država, pa še to med drugim pod pogojem, da bomo imeli na voljo dovolj hladilnic, v katere bi spravili vse odkupljene viške. Teh pa nimamo dovolj in tudi ne moremo pričakovati, da bi jih lahko zgradili čez noč. Lahko pa bi jih zgradili v dveh, treh letih, torej v času, ko se nam ni treba »bati«, da bi imeli težave zaradi prevelike ponudbe goveje mesa. Zato mnogi tudi predlagajo, da bi sedanjo krizo na trgu goveje mesa kazalo reševati predvsem z naglim intervencijskim uvozom tega mesa, ki bi zavrnili skokovito naraščanje njegovih cen. To bi nam dalo tudi čas za pripravo realnih izračunov, ki bi omogočili trajnejšo sanacijo govedo-reje pri nas, kamor vsekakor sodi tudi izgradnja ustreznih hladilniških kapacitet.

V sindikatih smo že povedali svoje politično stališče do vsesplošnega povečevanja cen, še posebej cen osnovnih prehrabnih proizvodov, med katere spada seveda tudi meso. Ni stvar naše organizacije, da se spušča v strokovne izračune glede različnih cen, saj za to nismo niti pristojni niti usposobljeni; res pa je naša dolžnost, da opozarjamo na posledice, ki jih ima naraščanje cen tako za standard delovnih ljudi kakor tudi za položaj gospodarstva nasploh, še posebej pa za njegovo akumulativno sposobnost in konkurenčnost. Vodstvo slovenskih sindikatov je s tem v zvezi že apeliralo na pristojne forume, v prvi vrsti na republiško skupščino, da zagotovi potrebne ukrepe za družbeno kontrolo teh cen in za njihovo gibanje na vzdržni ravni. Pri tej zahtevi vztrajamo — ne iz demagogije, kot nam nekateri očitajo, temveč zaradi tega, ker je naša osnovna naloga pač v tem, da skrbimo za življenjske in delovne razmere našega članstva.

BREST POHIŠTVO

VAŠE POHIŠTVO V LETU 1970

Izbirajte **PATRICIJA CLAUDIJA ALEKSANDRA** ali nova **FLORIDA**

Za vas izdeluje **BREST Cerknica**

NOVINAR NA OBISKU V TEKSTILNI TOVARNI SENOŽEČE

ZAVTOMATI V BOLJŠE ČASE

Tekstilci v Senožečah so imeli pred dvema leti samo dve možnosti: da pod kakršnikoli pogoji avtomatizirajo proizvodnjo ali pa da zaprejo tovarno in se razidejo. Odločili so se za prvo...

»Gotovo šteje leto 1968 med najtežja obdobja...«, mi razlaga Rado Meden, direktor Tekstilne tovarne Senožeče. »Produktivnost je bila več kot skromna. Povprečni osebni dohodki so znašali blizu 500 dinarjev in ljudje so čedalje bolj izgubljali upanje na boljše čase.«

Takrat so se morali odločiti: ali da pod kakršnikoli pogoji najamejo kredite in avtomatizirajo proizvodnjo ali pa da zaprejo tovarno in se razidejo.

»Odlučili so se za prvo.

»Če ne bi proizvodnje avtomatizirali, nas danes gotovo ne bi bilo več...«, nadaljuje direktor Meden. »Lani smo nabavili 37 avtomatičnih tkalskih strojev, letos pa jih bomo montirali še 36. Tako bomo imeli kmalu že več kot 40% novih sodobnih strojnih naprav...«

Novi avtomati pomenijo veliko za tekstilce v Senožečah:

• Medtem ko je tkalka včasih zmogla le dva stroja hkrati, lahko danes upravlja kar 30 avtomatov!

• Leta 1968 so stali v tekstilni tovarni Senožeče blizu 3

milijone metrov tkanin, leto pozneje že 5 milijonov, medtem ko bo v letošnjem letu proizvodnja znova močno poskočila na skoraj 7 milijonov metrov tkanin.

Novi avtomati, kupljeni v minulem letu, predstavljajo za tekstilno tovarno Senožeče začetek modernizacije strojnega parka. V nekaj letih bodo odpeljali na odpad še zadnje zastarele tkalske stroje.

Tekstilci v Senožečah imajo vso svojo letošnjo proizvodnjo prodano že vnaprej. Za domzalsko »Vato« bodo izdelali 6 milijonov metrov tkanin, za Jugotekstil 300 tisoč, za MTT in druge svoje poslovne partnerje pa še nadaljnjih 700 tisoč metrov.

»Medtem ko smo z Jugotekstilom šele letos navezali stike, imamo s tovarno »Vata« sklenjeno desetletno pogodbo o sodelovanju. Smo tako rekoč uslužnostna delovna organizacija, saj material, iz katerega proizvajamo, dobivamo od naših poslovnih partnerjev. Na takih kooperacijskih odnosih bomo

gradili tudi naš nadaljnji razvoj...«, mi pripovedujejo v Senožečah.

Z letošnjim aprilom so uvedli v Senožečah še tretjo izmeno. Vsi napor vodstva podjetja in delavcev so usmerjeni v to, da bi čimveč proizvajali in seveda tudi čimveč prodali.

Medtem ko je tovarni uspelo v minulem času znatno zvišati osebne dohodke zaposlenih — lani so poskočili v primerjavi z letom 1968 kar za 50% in znašajo letos 850 dinarjev mesečno — pa še vedno tako rekoč ničesar ne ostane za sklade.

»Prisiljeni smo bili povečati amortizacijo kar za 100%, razlaga direktor Meden. »Zdaj damo vsak prihranjeni dinar v amortizacijo, da bomo imeli čez čas spet sredstva za nakup potrebnih avtomatov. Vem... malce čudno se sliši, da smo dali vse na plače, toda nismo imeli druge poti: morali smo popraviti osebne dohodke.«

Ne glede na to, da so tekstilci v Senožečah brez skladov, je pot tega podjetja spodbudna: na noge se je postavilo šele leta 1956 — s štirimi delavci in s štirimi stroji. Danes pa nudi tovarna kruh že 121 ljudem.

In to za Senožeče veliko pomeni. Zelo veliko...

A. ULAGA

Iskra Commerce

Tržišče zastopa:
Iskra Commerce Ljubljana
v ZP Iskra Kranj
Ljubljana, Kotnikova 6

TOLMINSKI AVTOELEKTRO IN NJEGOV »BOOM«

Še sami komaj verjamejo ...

Ko je pred tremi leti tolminska tovarna AVTOELEKTRO zaradi finančnih problemov prišla v tako hude težave, da so ji obetali skorajšen in neslaven konec, je kolektiv vseeno verjel, da se bodo nekako le »izvlekli« iz najhujšega. Najbrž pa med njimi ni bilo nikogar, ki bi si upal trditi, da bo njihova delovna organizacija že po dveh ali treh letih doživela pravcati gospodarski »boom«.

Kako je bilo to mogoče?

V TREH LETIH — PODVOJENA PROIZVODNJA

Tisto leto, ko jih je najbolj stisnilo, je 170-članski kolektiv izdelal za 4 milijone dinarjev izdelkov. Povprečni zaslužki so dosegli komaj 450 dinarjev na mesec.

Takrat so — razen vsega drugega — ugotavljali, da jim vžigalne svečke kot najmočnejša »postavka« njihovega programa ne morejo zagotoviti dovolj za služka; da torej morajo iz strojev in iz peči iztisniti še kaj več, na primer bolj vrednoteno keramiko in »še kaj« za nameček.

Ob tem spoznanju se je začel njihov boj za izboljševanje kvalitete vžigalnih svečk in za osvojitve proizvodnje visokokvalitetne industrijske in laboratorijske keramike. Kader, ki si je znanje pridobil predvsem s praktičnim delom, je večino teh naporov že zmogel. Ker je bilo tako in ker s tem delom njihovega proizvodnega programa vse bolj pokrivajo potrebe motorne, elektronske, metalurške in kemične industrije, ki predstavljajo njihovega najvažnejšega kupca, je proizvodnja zlagoma začela naraščati. Računajoč fizični obseg proizvodnje so lani, na primer, izdelali za 35% več omenjenih izdelkov kot predlanskim, letos pa predvidevajo prav tolikšno povečanje obsega proizvodnje.

Z druge strani so vztrajno iskali tisto »nekaj«, s čimer bi dopolnili njihov osnovni program. Za zdaj se, kot edini v

državi, pripravljajo na osvojitve proizvodnje termoregulatorjev, ki predstavljajo najvažnejši sestavni del peči za trda goriva. Za to proizvodnjo so preuredili eno izmed nekdanjih vojašnic v Ciginju pri Tolminu.

Drugo z drugim: upošteva vse ta dejstva, so povsem realna njihova predvidevanja, da bodo letos — v primerjavi z letom 1967 — podvojili fizični obseg proizvodnje. Rezultat tega naj bi bila 2 milijona dinarjev za sklade ali sedmina celotnega dohodka, povprečni zaslužki 1000 dinarjev, možnost odpiranja novih delovnih mest in resnejša usmeritev v izvoz.

DVA OBRAZA KOOPERACIJE

Računajoč z letošnjim povečanjem proizvodnje je AVTOELEKTRO Tolmin od lanskega oktobra dalje na novo zaposlil 46 delavcev. To vsemu navkljub ne bi zadostovalo, da bi omenjena delovna organizacija lahko ustregla vsem kupcem in izpeljala vsaj svoje najvažnejše načrte. Zaradi tega so se odločili tudi za kooperacijo z inozemskimi partnerji.

S češko tovarno PAL je AVTOELEKTRO sklenil triletno pogodbo o poslovno-tehničnem sodelovanju, ki naj v navedenem obdobju zagotovi obojestransko blagovno menjavo v vrednosti nekaj več kot 100.000 dolarjev in izmenjavo tehnoloških izkušenj. Po tej pogodbi si AVTOELEKTRO zagotavlja tudi izvoz, prav tako pa še dopolnitev svojega programa vžigalnih svečk z izdelki češkega partnerja.

**OKNA
VRATA
POLKNA
PRODAJA
NA
KREDIT**

ribnica

Druga pogodba, ki so jo pred kratkim sklenili z nemško tovarno MAYER WONISCH, pa tolminskemu podjetju omogoča, da začneja z montažo in s proizvodnjo termoregulatorjev. Nekateri sestavni dele, ki jih morajo za zdaj še uvažati, bodo odplačevali z izvozom drugih sestavnih delov. Kasneje, ko bi proizvodnjo docela osvojili, jih je nemški partner pripravljen vključiti v svoj širši program proizvodnje ogrevalnih naprav.

To, kar smo povedali, bi bila ena stran kooperacijskih odnosov, ki jih sklepa tolminski AVTOELEKTRO. Druga stran, včasih manj spodbudna za prizadevanja tolminski kolektiv, pa so odnosi z nekaterimi domačimi poslovnimi partnerji. Prizadevanja tovarne AVTOELEKTRO za izboljšanje kvalitete in povečanje proizvodnje so finančno in tudi sicer podprli samo TAM, ljubljanska AVTOMONTAŽA, SIGMA Žalec, industrijski motorjev iz Rakovice in morda še kakšno drugo podjetje. Krog kupcev pa še zdaleč ni omejen samo na navedena podjetja. Prav zaradi tega bi bil zanimiv odgovor na vprašanje, zakaj nekateri proizvajalci končnih proizvodov na splošno s tolikšno neprizadetostjo spremljajo napore svojih kooperantov pri osvajanju izdelkov, pri povečanju proizvodnje in izboljšavanju njene kvalitete.

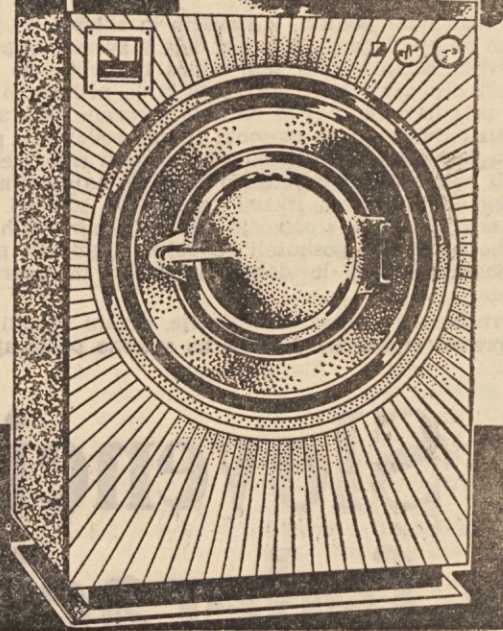
V tovarni AVTOELEKTRO Tolmin ne poznajo odgovora na omenjeno vprašanje. Ga bo posredoval katerikoli izmed finalistov, ki se oskrbuje v tej tolminski tovarni?

M. Z.

-mG

FA-15

Za gostinstvo — servise — stanovanjske bloke in industrijske pralnice

Superavtomatski pralni stroj, kapacitete 15 kg perila, posebno grajen za trajno obratovanje. Krmiljenje stroja se opravlja s pomočjo avtomatskega programatorja in programskih kartic. S tem je mogoče vnaprej točno določiti želeni program pranja. Vsaka programska kartica predstavlja kompletni proces pranja in centrifugiranja. Stroje dobavljamo z električnim ali s parnim gretjem.

PRIMAT — TOVARNA KOVINSKE OPREME — MARIBOR
Industrijska 22 — telefon 22-646 — telex: YU 33178

Slab spomin, ali ...

Že lep čas poslušamo zahteve, da je treba zaustaviti lanske in letošnje divjake cen in vrtniti dinarja vsaj tisto veljavo, ki jo je imel v prvih letih reforme. Za boj zoper podvajane cene so se ob sindikatih odločili tudi zvezna skupščina in ZIS, kar priča, da gre za zelo resno nalogo. Med predlogi, KAKO pristržiti cenam peruti, pa je, žal, tudi precej takšnih, katerih avtorji so sveto prepričani, da je možno cene ukrotiti že samo z administrativno prepovedjo njihove rasti, ne pa z odpravo vzrokov za njihovo naglo vzpenjanje v višave. Kakor da bi ne bilo že dolgo znano, da zamrzovanje cen ni nikakršno zdravilo za nezdravo gospodarsko rast, da pelje mnoge kolektive in dele gospodarstva v izgubo, ki jo mora pač nekdo »pokriti«! Kdo drug kot skupnost, ali povedano naravnost — mi vsi. A to pomeni, da z zamrzovanjem cen le prekladamo izgubo iz žepa v žep pri istem »subjektu« — potrošniku, ki postaja tako vse prepogosto le nemški objekt naše slabo premišljene ekonomske politike.

Kje pa se potemtakem skrivajo pravi vzroki nestabilnosti lanskega in letošnjega naraščanja cen? Kolikor toliko poraben in točen odgovor na to vprašanje lahko da le analiza naše lanske gospodarske aktivnosti. Zato si velja najprej zastaviti vprašanje: kako smo lani gospodarili?

Statistiki so pravkar izračunali in ocenili, da je zlasti nagel razvoj gospodarske aktivnosti v lanskem letu ob nenehnem naraščanju poslovnih stroškov kriv za vsesplošno naraščanje cen. Prav zaradi visoke porabe, ki je bila na vseh področjih večja od dejanskih možnosti in še pod vplivom naraščanja cen na svetovnem trgu, so cene industrijskih izdelkov naglo poskočile, povečale pa so se kljub dobri letini tudi za kmetijske pridelke, v prometu in pri storitvah.

Visoka konjunktura na svetovnem trgu je povzročila, da

so zlasti naraščale cene posameznih reprodukcijskih materialov. Občutno naraščanje cen je povečalo uvoz, razen tega pa je tisti del gospodarstva, v katerem so ostale cene pod neposredno družbeno kontrolo, terjal, da jih je treba uskladiti na domačem trgu. Spoznali in občutili smo tudi, kaj pomeni, če proizvajalci reprodukcijskega materiala in potrošniki ne sklepajo dolgoročnih pogodb. Konjunktura na tujem in domačem trgu je namreč povzročila, da so si moral nekateri domači predelovalci pomagati z uvozom, ker so proizvajalci kovin izvažali svoje izdelke pod boljimi pogoji. Dualizem v zunanjetrgovinskem in deviznem režimu, v carinski politiki, v režimu cen in drugem pa, kakor je znano, ne daje spodbud, da bi se proizvajalci reprodukcijskega materiala in predelovalci povezali za daljši čas.

Industrijsko proizvodnjo je bilo mogoče povečati predvsem ob povečanju uvoza reprodukcijskega materiala, ki je narasel za 26%, to pa je vplivalo na to, da se je plačilna bilanca države še poslabšala. Cene na področju prometa in storitev so razen tega naraščale hitreje kot v primarnih proizvodnih področjih gospodarstva, pri čemer je prišlo do nadaljnjega prerazdelitve dohodka iz primarnih gospodarskih področij v sekundarne dejavnosti.

Takšne težnje v delitvi dohodka so poleg povečanih obremenitev gospodarstva eden izmed glavnih vzrokov, da industrija ni bila bolj akumulativna in da ni mogla hitreje modernizirati svojih zmogljivosti. Na počasnejši proces modernizacije pa je vplivalo tudi dejstvo, da so osebni dohodki naraščali hitreje kot produktivnost dela, kar je povzročilo, da so cene v letu 1969 najbolj narasle prav pri blagu široke potrošnje.

Čeprav so cene na svetovnem trgu lani najhitreje naraščale pri reprodukcijskem materialu, so torej pri nas najbolj narasle pri potrošnem

blagu (7%), nato pri reprodukcijskem materialu (4,1%), medtem ko so ostale še najstabilnejše cene sredstev za delo (povečale so se za 1,4%).

Celotna raven cen proizvodvalcev kmetijskih proizvodov se je lani v primerjavi z letom 1968 povečala povprečno za 9 odstotkov.

Na povečanje cen v trgovini na debelo in na drobno so po oceni gospodarstvenikov najbolj vplivale povečane cene proizvajalcev v kmetijstvu in industriji, povečane cene za prometne storitve, najemnine in različne komunalne storitve in takse pa tudi monopolistične težnje nekaterih integriranih trgovskih organizacij.

Na naraščanje cen storitev pa so vplivala poleg povečanja najemnin, ki je bilo predvideno z reformo, tudi prizadevanja komunalnih organizacij in občin, da bi čim hitreje rešile probleme na področju komunalnega gospodarstva z naložbami v razširjeno reprodukcijo, to pa v glavnem le s povečanjem cen, namesto z dolgoročnimi krediti.

Ob takšnem gibanju cen na vseh področjih so se življenjski stroški v decembru lani povečali v primerjavi z decembrom 1968 za 10,8%, kar je občutno več kot v razvitih državah.

Skoda, da še niso znane številke o strukturi povečanja cen. Vendar pa lahko že na osnovi omenjenih podatkov mirne vesti trdimo, da so pri potrošnem blagu najbolj narastle cene osnovnim potrebščinam: hrani, stanovanju, komunalnim storitvam, tekstilu, pohištju itd. Takšen razvoj gospodarstva pa ni imel ničve v mislih takrat, ko smo se odločili za reformo. Prav tako nismo imeli v »skladišču« ukrepov za uveljavitev reforme nadaljnjih »zmrzali cen«, ki le ovirajo uveljavitev ekonomskih zakonitosti — ampak nasprotno, predvsem njihovo sproščanje in oblikovanje na trgu.

Kako to, da smo na vse to pozabili?

VINKO BLATNIK

Tesno povezani s tovarno

V novogoriški tovarni pohištva »Meblu« posvečajo veliko pozornost razvoju dejavnosti. Zaradi tega so v tovarni že pred šestimi leti ustanovili inštitut, ki se izključno ukvarja z razvojem matičnega podjetja in njegovih kooperantov.

»Le z enotnim programom za domače in tuje tržišče lahko povečujemo proizvodnjo, standardiziramo tehnološke postopke in tudi reprodukcijski material.« je pojasnil Anton Slapernik, direktor »Mebla«. Inž Viktor Arh, vodja inštituta, pa je dodal: »Osnovna naloga našega inštituta je razvoj novih modelov pohištva, razvoj reprodukcijskih materialov in surovin ter tehnoloških postopkov, ki se uporabljajo v pohištveni industriji...«

Inštitut v »Meblu« danes zaposluje 25 sodelavcev, od tega 5 z višjo strokovno izobrazbo, 3 s srednjo tehnično izobrazbo, 2 z nižjo strokovno izobrazbo in 15 kvalificiranih delavcev. Organizacijsko pa se sestoji iz strokovne grupe in vzorčne delavnice.

»Naš inštitut je zelo tesno povezan z vsemi ustreznimi službami v podjetju,« je nadaljeval inž. Viktor Arh, »zlasti pa sodelujemo z marketingom, prodajno, nabavno in tehnično službo v podjetju.«

V finančnih zadevah smo popolnoma samostojni. Dejavnost inštituta finansiramo s tantiemami od prodane proizvodnje matične tovarne in njenih kooperantov za tiste izdelke, ki smo jih mi projektirali, nadalje s prodajo modelov in izdelkov tako imenovane nulte serije ter z aranžiranjem sejmov doma in v tujini. Lani smo na ta način ustvarili 2,9 milijona N dinarjev celotnega dohodka, kar pomeni, da smo ustvarili v inštitutu 1,6 milijona N dinarjev dohodka ali 64.000 N dinarjev dohodka na zaposlenega.

Vodja inštituta v »Meblu« je še dodal, da bodo letos izdelavo novih modelov pohištva še razširili in za to porabili 1.250.000 N dinarjev. Ob tem bodo zaposlili še najmanj 40 delavcev tako v modelarski delavnici kot tudi v sami strokovni grupi inštituta.

**OB NAKUPU
NE POZABITE**

Special

Skoraj vsakič, ko pade kakšen predlog »na zvezni ravni« v vodo ali se izgubi kje med kupi papirja, je moč slišati očitke: — Le kaj neki delajo naši kadri v zvezi? Tudi skrb za »zvezne kadre« se razraste navadno šele takrat, ko si je treba »izboriti naše interese«, sicer pa pridno počiva. Tako kot na drugih področjih je namreč naša kadrovska politika tudi nasproti federaciji ponavadi kampanjska, nenačrtna in, jasno, vse premalo učinkovita.

Zato namerava centralni komite ZKS eno svojih prihodnjih sej posvetiti izključno tako imenovanim kadrovskim vprašanjem v naši družbi. Oglejmo si tokrat na kratko enega od njih — našo kadrovsko politiko v odnosu do federacije.

Kakor je znano, je v preteklosti za nacionalno zastopnost in sestavo družbenopolitičnih delavcev v federaciji skrbel v glavnem Zveza komunistov. Z razvojem samoupravljanja pa se je ta odgovornost in skrb razširila na več dejavnikov družbenega življenja.

V kadrovske politiki, v stališčih in sklepih, ki jih sprejemamo ob predlaganju, kdo naj dela v zveznih organih, se na svojstven način odraža tudi odnos republike do federacije. V naši dosegani kadrovske politiki je nedvomno prevladovalo prizadevanje, naj bi na delo v organe federacije odhajali tisti ljudje, ki so sposobni tvorno sodelovati pri oblikovanju jugoslovanske politike. V Sloveniji smo vselej uresničevali načelo, naj v federacijo odhajajo najspodobnejši družbenopolitični delavci. Hkrati pa smo se odločno zoperstavljali težnjam, da bi s pomočjo posebnih kadrovskih rešitev za organe federacije poskušali republiko zagotoviti podporo za uveljavitev svojih le delnih interesov in neprincipielnih rešitev.

Družbeno politične organizacije, organi oblasti in in samoupravni organi ter javnost na splošno podpirajo stališče,

PRISPEVEK DELEGATOV OBČIN K RAZPRAVI O OSNUTKIH ZAKONA O ZDRAVSTVU IN ZAKONA O ZDRAVSTVENEM ZAVAROVANJU TER O OBVEZNEM OBSEGU ZDRAVSTVENEGA VARSTVA

Razpeti med možnostmi, potrebami in željami

Še v tem polletju bodo morali v republiški skupščini sprejeti dva zelo pomembna zakonska predpisa, in sicer zakon o zdravstvu in zakon o zdravstvenem zavarovanju ter o obveznem obsegu zdravstvenega varstva. S 16. majem letos bodo prenehali veljati zvezni zakoni, ki so neposredno urejali področje zdravstva, sedaj pa je celovito urejanje prepuščeno republiko — razen zadev, ki si jih je federacija posebej pridržala, da jih uredi s posebnimi zakoni. Z zadnjim decembrom letošnjega leta bodo prenehali veljati temeljni zakon o zdravstvenem zavarovanju in določbe temeljnega zakona o organizaciji in financiranju socialnega zavarovanja, ki se nanašajo na zdravstveno zavarovanje. Rok prenehanja veljavnosti teh predpisov izgleda na prvi pogled dolg. Vendar pa morajo do takrat biti formirane že skupnosti zdravstvenega zavarovanja po novih predpisih. In ne samo to, te skupnosti morajo sprejeti svoje statute in druge akte, saj zavarovanci samo na osnovi republiškega zakona ne bodo mogli uveljavljati svojih pravic.

Stališča republiške skupščine tako za področje zdravstva kot za zdravstveno zavarovanje in splošna zvezna zakona so bili prva osnova za oblikovanje delovnih osnutkov republiških predpisov. Javna razprava, ki je dala obilico pripomb — sprejemljivih, pa tudi za današnjo situacijo nesprejemljivih — je bila drgaocen pripomoček delovni skupini, ko je oblikovala osnutek zakonskih osnutkov. Javni razpravi, ki še zdaleč ni bila samo formalna, saj je število novih zamisli odraz velikega interesa ljudi, da uravnajo pravice zdravstvenega varstva in zavarovanja, se je minuli teden pridružila še razprava o obeh osnutkih zakonov na zasedanju delegatov občin v republiški skupščini.

Članica Izvršnega sveta skupščine SRS Zora Tomič je delegatom občin v uvodnih besedah na kratko obrazložila osnovna izhodišča, ki jih je upoštevala delovna skupina pri pripravi predloženih osnutkov:

Izhajali so predvsem iz dveh osnovnih predpostavk, in sicer:

- da gre za nadaljnje izgrajevanje sistema in je zato treba s tega vidika presojeti tudi vse dosežene institute in instrumente ter jih glede na to dalje razvijati, dopolniti ali opustiti. Hkrati pa je treba v sistem vgraditi vse tiste institute in odnose, s katerimi bi tudi v tej sferi združenega dela uveljavili in razvili družbeno ekonomske odnose;
- drugič so upoštevali, da gre za dejavnost posebnega družbenega pomena in je zaradi tega za uresničitev tega nujno treba izoblikovati tudi možnosti.

SAMOUPRAVNO IN DRUŽBENO DOGOVARJANJE

Osnutek zakona o zdravstvu predstavlja kodifikacijo celotne materije s področja zdravstva, ki jo ureja republika. Ker pa oblikovanje zakonskega osnutka o zdravstvu sovpada v čas, ki je poln globokih in vsebinskih transformacij družbeno ekonomskih odnosov, ki ne samo vplivajo na položaj in odnose v družbenih dejavnostih, temveč se pogosto nanašajo prav nanje, je delovna skupina v sistem vgradila samoupravno in druž-

beno dogovarjanje kot element izvajanja in razvoja zdravstvene dejavnosti.

Osnutek zakona o zdravstvenem zavarovanju in obveznem obsegu zdravstvenega varstva je izdelan v okviru načel, ki so določena s splošnim zakonom (obveznost, vzajemnost, solidarnost, avtonomno odločanje o pravicah in obveznostih). Tako postavljen sistem omogoča, da lahko zavarovanci v svojih skupnostih zdravstvenega zavarovanja urejajo materialne in druge odnose, ki se oblikujejo med zavarovanci, člani skupnosti zdravstvenega zavarovanja na eni strani in skupnostjo in zavarovancem po drugi strani v skladu z njihovimi potrebami in možnostmi.

»Izhajajoč iz teh načel in okvira danega v splošnem zakonu, vsebuje osnutek razen norm, ki jih je dal splošni zakon, le nadaljnjo najnujnejšo razširitev in to samo toliko, kolikor je potrebno, da se glede na interese republike kot celote zagotovi nujno potrebna enotnost sistema,« je v svojem uvodnem ekspoziciji med drugim dejala Zora Tomič. »Vse drugo je prepuščeno samoupravnemu urejanju samih zavarovancev, združenih v njihovi skupnosti zdravstvenega zavarovanja. Prav gotovo pomeni obvezni obseg zdravstvenega varstva, ki ga uveljavljamo s tem zakonom, korak k nacionalnemu zdrav-

stvenemu varstvu na samoupravni osnovi. Kako daleč pa lahko gremo že danes — glede na naše ekonomske pogoje in glede na razvitost in usposobljenost zdravstvene službe — to je najpomembnejše vprašanje.«

UPOŠTEVANJE EKONOMSKE MOŽNOSTI

V razpravi na zasedanju delegatov občin so bile nekajkrat potrčene težnje po nacionalnem zdravstvenem zavarovanju, čeprav je v obrazložitvi osnutka zakona in v uvodnem ekspoziciji Zore Tomič bilo jasno poudarjeno, da je treba pri urejanju pravic upoštevati zlasti in predvsem naše ekonomske zmogljivosti.

osnutek zakona o zdravstvenem zavarovanju in obveznem obsegu zdravstvenega varstva, je opozorila v svoji obrazložitvi na to, da ni mogla upoštevati popolnega zdravstvenega varstva mladine med 15 in 18 letom, če se ne šola ali ni v uku, je pa opozorila na problem in jasno povedala, da te mladine ni mogoče pustiti brez potrebnega zdravstvenega varstva. Predlagala je še, da bi bilo to varstvo nujno treba zagotoviti v okviru komunalnih skupnosti.

Pravzaprav bi morali iz kopice mnenj, predlogov in sugestij, ki smo jih slišali na zasedanju delegatov občin, omeniti še razpravo okrog skupnosti zdravstvenega zavarovanja. Če-

Na 10 cicero

● CELJE

Komisija za kulturo in izobraževanje pri občinskem sindikalnem svetu je formirala posebno delovno skupino, ki bo proučila, koliko se člani delovnih organizacij poslužujejo strokovne literature bodisi v knjižnicah delovnih organizacij bodisi v javnih knjižnicah.

Komisija je mnenja, da bi bilo koristno in v skladu s prizadevanji družbene reforme, če bi uporabo strokovne literature in nakup take literature racionalizirali. To je mogoče doseči s sodelovanjem med delovnimi organizacijami in knjižnicami. S tem bi približali bogate knjižne fonde knjižnic zainteresiranim bralcem iz delovnih organizacij. Knjižnice pa bi na ta način uravnale nabavo strokovne literature po željah bralcev in delovnih organizacij.

Da bi ustvarili realno osnovo za take prostovoljne delovne dogovore, so pripravili anketno o uporabi strokovne literature v delovnih organizacijah, ki so jo že razposlali vodstvom sindikalnih organizacij in delovnih kolektivov. Upajo, da bodo anketiranci z razumevanjem izpolnili anketno in na ta način pomagali komisiji v prizadevanjih za izboljšanje možnosti strokovnega izobraževanja.

M. Brecl

Občinski sindikalni svet v Celju se je odločil za prvomajsko praznik organizirati bogat spored prireditev, da bi lahko delavci iz območja celjske in sosednjih občin preživeli proste praznične dni v prijetnem razpoloženju. Pri-

ditve bodo pripravili na posebej za to pripravljemem prostoru na Petričeku, pod geslom »prvomajsko srečanje«.

Na predvečer praznika dela bodo pripravili koncert godb na pihala, poulični tek šolskih in sportskih društev z baklami, na vseh obrobih grčih pa bodo zagoreli kresovi. Drugi in tretji dan pa se bodo udeleženci srečanja preselili na Petriček, kjer bodo v zabavno-kulturnem delu nastopili zabavnoplesni ansambli, godba na pihala, pevsko društvo »Svoboda« in folklorne skupine. Da bi bilo razpoloženje čim bolj prijetno, bodo pripravili več športskih tekmovalnih različnih disciplin. Veselilni prostori bodo odprti ves čas od 30. aprila do 3. maja. Vso oskrbo na prireditvenem prostoru bo prevzel Kmetijski kombinat iz Zalca z enotama Mesnine in Samopostrežna restavracija.

Srečanje, ki ga pripravila občinski sindikalni svet, je prvo po velikem srečanju »Stajerska v borbi«, ki je bilo 1954. leta na Ostrožnem. Namen te prireditve je, da delavci prijetno preživijo proste praznične dni, da izmenjajo svoja mišljenja in da se počivajo mrtvilo ob prazničnih dneh v Celju.

M. BRECL

● PREVALJE

Člani delavskih prosvetnih društev Prevalje in Mežica so v sodelovanju naštrfili igro »Deseti brat« po romanu Josipa Jurčiča. Po premierah v obeh krajih so gostovali še v nekaterih večjih krajih Koroške in s predstavo poželi velik uspeh. Ponekod so predstave morali tudi ponavljati — na Prevaljah so imeli že sedem predstav. S predstavo so igralci iz Mežice in Prevalj dokaj poživilo kulturno dejavnost v Meziški dolini.

V. R.

razdrobljenost povzročila, da bodo zavarovanci morda z manjšimi obveznostmi deležni večjih pravic, saj bodo te pravice pogojene z ekonomskimi možnostmi, to je z akumulativnostjo gospodarstva in z višino osebnih dohodkov na določenem območju. Te razlike pa niso subjektivne, temveč so odraz razvitosti gospodarstva.

Izhajajoč iz razmišljanj v tej smeri so zanimivi predlogi delegatov npr. iz občin Celja, Maribora, Ribnice itd. Zavzemali so se za enotno rizično skupnost zdravstvenega zavarovanja delavcev, kmetov in oseb, ki opravljajo samostojno poklicno dejavnost, ki bi jamčila vsem zavarovancem določenega področja v Sloveniji enake pravice in enake obveznosti. Seveda bi taka ureditev izhajala iz predpostavk vzajemnosti v obveznih oblikah zdravstvenega varstva

OKNA
VRATA
POLKNA
PRODAJA
NA KREDIT

ribnica

na ravni republike. Od tu dalje bi se oblikovale komunalne skupnosti socialnega zavarovanja, ki bi predstavljale hkrati rizično skupnost z instrumenti pozavarovanja, kot so predlagani v osnutku zakona. Ob tako postavljeni organizaciji in financiranju zdravstvenega zavarovanja, so menili delegati, bi tudi samouprava zavarovancev dobila resnično osnovo. Samostojno bi določala obseg pravic nad obveznim zdravstvenim varstvom in tudi zagotavljala sredstva za izvajanje samoupravno določenih pravic.

KJE JE MEJA RIZIČNOSTI?

Najmanj jasne so morda predstave o tem, koliko komunalnih skupnosti naj bi imele, da bi bile ekonomsko dovolj sposobne zagotoviti na eni strani obvezne oblike zdravstvenega varstva, na drugi strani pa da bi preprečili, da resnično v ekonomsko močnejših predelih ne bi imeli zavarovanci več pravic iz zdravstvenega zavarovanja, medtem ko bi na tako imenovanih pasivnih območjih komaj zbrali sredstva za pokrivanje obveznih oblik. Bojazen o socialni diferenciaciji na tem področju ni odveč. Res pa je, da doslej služba socialnega zavarovanja še ni uspela dati kvalitetnih izračunov o tem, kolikšne in kakšne rizične skupnosti bi bile najbolj primerne. Kriteriji za ustanavljanje skupnosti zdravstvenega zavarovanja so bili tudi za sestavljalce zakona prav zaradi pomanjkanja teh podatkov najtrši oreh. Zavedali so se, da je treba po eni strani omogočiti samoupravno odločanje zavarovancev, po drugi strani pa zagotoviti ekonomsko sposobnost in rizičnost skupnosti. Jasno je, da se v velikih skupnostih vsi riziki bolj izenačujejo. Dejstvo pa je tudi, da se na ekonomske izračune ob svojih predlogih delovna skupina ni mogla opreti. Tako so se oprli na zelo »nesimpatičen« kriterij — število zavarovancev, ker ta lahko da vsaj v grobih obrisih podatke o ekonomski moči skupnosti. Ob tem so menili, da tega kriterija ne kaže obravnnavati ločeno od drugih zakonskih pogojev, na osnovi katerih si bodo zavarovanci oblikovali svoje zavarovanje in pokrivali svoje materialne obveznosti. Integracija komunalnih skupnosti v večje rizične enote pa mora biti stvar procesa samoupravnih odločitev zavarovancev in pa seveda stvar delovanja ekonomskih faktorjev.

Vprašan, ki so jih v razpravi o obeh osnutkih zakonov načeli delegati občin v skupščini SRS, je še veliko. Vse pripombe so vredne pozornosti in razmisleka in kot take jih bodo tudi obravnavali skupaj s tistimi pripombami iz javne razprave vsi, ki bodo oblikovali dokončni predlog, ki bo predložen pristojni zborom skupščine SRS.

Slovinci v federaciji

da mora biti v organih federacije več ljudi iz Slovenije, ker je Slovenija prav tako kot vsaka druga republika soddgovorna za delovanje organov federacije. Ob splošni podpori takšnim stališčem pa je tudi mogoče slišati, da za naš nadaljnji razvoj ni potrebna tolikšna skrb za kadrovsko politiko v federaciji, češ da se glavni in odločilni boj za gospodarski in družbeni napredek odvijata v republiko. Tudi zato posamezniki odklanjajo prevzemanje funkcij v federaciji ali pa odhajajo v organe federacije z neprikritim občutkom, da je delo v njih nekakšna »odslužitev kadrovskega roka«.

Trenutno je udeležba Slovencev v organih federacije najboljša pri voljenih funkcijah (v Zvezni skupščini, v ZIS in tistih, ki jih imenuje Zvezna skupščina). Zelo slab in pomanjkljiv pa je številčni delež Slovencev na tistih funkcijah in delovnih mestih, kjer ljudi imenuje ali dajejo soglasje k njihovu imenovanju Zvezni izvršni svet ali samoupravni organi. Značilno je, da imamo Slovenci pretežno funkcije na negospodarskem področju, zelo malo pa na delo na področju gospodarstva, še zlasti na pomembnih strokovnih funkcijah, npr. na referentskih delovnih mestih.

Udeležbo Slovencev bo zato slej ko prej potrebno povečati v vseh organih federacije. Posebno pozornost bomo morali posvetiti udeležbi v sekretariatu za gospodarstvo, v sekretariatu za notranje in zunanje zadeve, na odgovornih in vodilnih delovnih mestih v JLA in referentskih delovnih mestih na vseh področjih dela.

Vzporedno s to »kratkoročno« nalogo pa bomo morali z dolgoročno kadrovsko politiko zagotoviti normalen in reden dotok ljudi za delo v organih federacije. Uvesti in uveljaviti bo potrebno primerne metode pripravljanja in usposabljanja ljudi za delo v organih federacije, predvsem z vključevanjem na delovna mesta v republiških organih, s perspektivo njihovega napredovanja in odhoda na delo v organe federacije ter s praktičnim delom v znanstvenih ustanovah, v gospodarstvu, v občinskih organih in republiko.

Poleg prej navedenih vprašanj bo treba urediti tudi takšno nagrajevanje dela v teh službah, ki bo omogočilo, da bodo na delo v zvezno upravo prihajali tudi najboljši strokovnjaki iz gospodarskih organizacij, zaposlovanje zakoncev v Beogradu, ki so skoraj vsi zaposleni v prejšnjem kraju bivanja, napredovanje pri delu, ponovno zaposlitev ljudi, ki se po izteku mandata vračajo v republiko itd.

V zadnjem času se vse pogosteje zastavlja aktualno vprašanje: komu so ljudje, ki delajo v organih federacije, odgovorni — ali zveznim organom, ki so jih imenovali ali republiko. Razumljivo je, da so ljudje v organih federacije neposredno odgovorni organom, ki jih imenujejo in preko njih vsem jugoslovanskim narodom. Njihova odgovornost do svoje republike pa se izraža tako, da se v federaciji zavzemajo za takšno politiko, s pomočjo katere se ustvarjajo razmere za vsestranski razvoj vsakega naroda na podlagi rezultatov lastnega dela. Samo tako je mogoče predstavljati in razvijati interese vseh narodov v mnogonacionalni socialistični skupnosti ter interese svojega naroda oziroma republike, hkrati pa odpravljati raznovrstne pritiske, ki temeljijo na prepričanju, da bi morali »naši ljudje« v federaciji zagovarjati predvsem republiške ali druge parcialne interese.

V. B.

ZA IZLETE, POTOVANJA IN LETOVANJA VAM MODNA HIŠA V LJUBLJANI IN MARIBORU NUDI NAJVEČJO IZBIRO VSEH VRST MODNIH OBLAČIL. PRED NAKUPOM SI NEOBVEZNO OGLEDJTE BOGAT IZBOR MODNIH NOVOSTI ZA POMLAD IN POLETJE

PRODAJNI SERVIS

modna hiša

LJUBLJANA — MARIBOR — OSIJEK

DOPISNIKI POROČAJO

● RAVNE

ODLIKOVANJA ZASLUŽNIM DELAVCEM

Pred dnevi je predsednik ObSS Alojz Jehart štirim zaslužnim sindikalnim delavcem — IVANU KUGOVNIKU, IVANU MOČNIKU, MIHI OSLAKU in BOZU RADIVOJEVICU izročil odlikovanja predsednika Tita. Prva dva sta bila odlikovana z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo, slednja pa sta dobila red dela s srebrnim vencem. V. R.

● CELJE

PRIPRAVE NA PROSLAVE

Komisija za kulturo in izobraževanje občinskega sindikalnega sveta je pred dnevi poslala vsem delovnim organizacijam priporočila, kako naj pripravijo različne proslave ob letošnjih jubilejih. Priporočajo, da se delovne organizacije v zvezi s proslavljanjem 25-letnice osvoboditve vključujejo v centralne prireditve v občini. Za 20-letnico samoupravljanja pa priporočajo slavnostne seje samoupravnih organov po delovnih organizacijah, kjer naj bi prikazali razvoj samoupravljanja s prikazom gospodarjenja v delovnih organizacijah. Kjer pa je mogoče, naj bi ob tem jubileju pripravili tudi razstave, ki bi prikazovale razvoj samoupravljanja in kolektiva. M. Brecl

● TRŽIČ

SODELOVANJE Z AVSTRIJSKIMI SINDIKATI

Tržiški sindikati že vrsto let dobro sodelujejo z avstrijskimi sindikati iz Borovelj. Zavedamo se, da lahko prav mi na obmejnih področjih veliko prispevamo k realizaciji dogovorov na najvišjih nivojih sindikalnih vodstev obeh držav, zato prav stiki sindikatov obeh občin temeljijo na izmenjavi mišljenj in pogledov na probleme delavskega razreda obeh držav in v svetu.

Da bi pa v sodelovanje vključili osnovne sindikalne organizacije in članstvo, vsako leto izmenjamo ca. 80 do 100 članov, ki si ogledajo proizvodni postopek in se pogovarjajo s predstavniki kolektiva in sindikata.

Minuli teden je bila na obisku pri Občinskem sindikalnem svetu Tržič delegacija UGB iz Borovelj. Ob tej priliki smo dokončno utrdili letošnji program, v katerega so vključeni politični razgovori, izmenjava obiskov članstva in razne oblike rekreacije. I. B.

● DRAVOGRAD

PROGRAM NALOG

Predsedstvo občinskega sindikalnega sveta je svojo zadnjo sejo posvetilo aktualnim vprašanjem svojega letošnjega dela. V ta namen so pripravili osnutek programa, ki so ga na seji še nekoliko dopolnili. Posebno skrb bodo posvetili pripravam na drugi kongres samoupravljalcev v Sarajevu, sedanjim volitvam v nove samoupravne organe trboveljskih podjetij in vlogi osnovnih organizacij sindikatov v nadaljnjem razvijanju samoupravljanja ter izvajanja družbeno-gospodarske reforme.

Letos bo predsedstvo med drugim obravnavalo rekreacijo in oddih delovnih ljudi in priprave na letovanje članov osnovnih organizacij sindikata. Pregledali bodo in ocenili prehod na krajši delovni teden v trboveljskih kolektivih in skušali pomagati vsem tistim podjetjem, ki z teh ali onih razlogov še niso utegnili preiti na krajši delovni čas. -m

● TRBOVLJE

SEKTORSKO POSVETOVANJE

Tukajšnji strokovni odbor za obrt in gostinstvo pri gospodarski zbornici Slovenije je pred nedavnim pripravil sektorsko posvetovanje predstavnikov obrtnih in gostinskih organizacij ter samostojnih obrtnikov z območja občine Dravograd. Predstavniki občinske skupščine, komunalnih zavodov za socialno zavarovanje z Raven na Koroškem in Maribora ter predstavniki inšpekcijskih služb so obrtnikom razložili nekatere nove predpise ter odgovarjali na vprašanja o zavarovanju zasebnih delavcev v obrti in podobno. Prisotni so se zavzeli tudi za pozitivno obrtne dejavnosti v občini ter razpravljali o pripravah na turistično sezono. V. R.

KOMISIJA ZA SAMOUPRAVLJANJE PRI RS ZSS JE POBUDILA RAZPRAVE O TEZAH: STATUS DELOVNIH ORGANIZACIJ IN NJIHOVO ZDRUŽEVANJE

Izhodišča za nov zakon

Komisija za samoupravljanje pri republiškem svetu Zveze sindikatov Slovenije je v teh dneh pobudila razpravo o tezah, ki obravnavajo status delovnih organizacij in njihovo združevanje. Na seji komisije so se dogovorili za javno razpravo o tezah na različnih ravneh sindikalne organizacije, predvsem pa po občinah. Za uvod pa so že na seji opozorili na nekatere dileme v tezah, na katere morajo slovenski sindikati enotno in nedvoumno odgovoriti. Na isti seji je komisija za samoupravljanje, mimo razprave o svojem prihodnjem delu, tudi verificirala načrt raziskave »Uveljavljanje in razvoj samoupravnih odnosov,« ki jo bo opravil cen-

ter za raziskavo javnega mnenja pri RS ZSS.

Skoraj 100 strani obsegajoče teze, ki obravnavajo status delovnih organizacij in njihovo združevanje, so hkrati podlaga za bolj sistematično pravno ureditev samoupravnih odnosov v delovnih skupnostih. Dokončno izoblikovana izhodišča o teh vprašanjih bodo namreč služila za izdelavo osnutka Temeljnega zakona o delovnih organizacijah, ki bi vsebinsko obogatil in prilagojen razvoju samoupravnih odnosov, nadomestil tri doslej med seboj ločene temeljne zakone in sicer: Temeljni zakon o podjetjih, Temeljni zakon o zavodih, in Temeljni zakon o volitvah delavskih sve-

tov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah.

Po vsem tem bolje razumemo pomembnost teze, pomembnost širše razprave o izhodiščih za zakon, ki bo opredelil samoupravni položaj delavcev v združenem delu. Zaradi take pomembnosti velja teze še posebej skrbno proučiti in se konkretno v sindikalnih dogovorih za enotna stališča in pripombe na nekatere premo jasno opredeljene, ali celo za našo samoupravno prakso nesprijemljive formulacije v tezah. Na seji so že opozorili na nekatera taka vprašanja. Hkrati pa so menili, da bi bilo prav dobre in v praksi preizkušene rešitve povzeti iz statutov nekaterih delovnih organizacij, da bi tako pripombe na teze tudi dokumentirali z izkušnjami nekaterih delovnih skupnosti.

(O tezah — »Status delovnih organizacij in njihovo združevanje« in o nekaterih dilemah v tezah bomo obširneje poročali v naslednjih številkah našega časopisa v seriji prispevkov.)

V nadaljevanju seje so člani komisije verificirali načrt raziskave »Uveljavljanje in razvoj samoupravnih (normativnih in stvarnih) odnosov«. Gre za obsežno in večletno raziskovanje načinov, kvalitete in organiziranosti samoupravnih odnosov. Zato bodo raziskovalci proučevali v delovnih organizacijah kvaliteto in politiko obstoječe samoupravne zakonodaje, stopnjo uresničevanja, spoštovanja in doslednega apliciranja internih norm, funkcionalno povezanost samoupravnega modela in organizacije dela, praktični sistem vodenja, odnose med delavci, med organizatorji proizvodnje, med »nad« in »podrejenimi«, pojave birokratizma, konfliktna situacije, razvitost samoupravne osveščenosti, izvor in tokove informacij itd. itd.

Glede na obsežnost in vsestranost bo terjala raziskava predvidoma štiriletno delo s tem, da bi pa že letos strokovni delavci centra raziskali kvalitete in politiko obstoječe samoupravne zakonodaje.

Člani komisije so z načrtom raziskave soglašali. Pohvalili so delo Centra za raziskavo javnega mnenja pri RS ZSS, ki si je z večletnim strokovnim delom pridobil sloves zelo solidnega raziskovalca. S centrom navezujejo konkretne stike tudi nekatere znanstvene ustanove, kot je na primer ekonomska fakulteta, ki bo predvidoma že sodelovala pri raziskavi »Uveljavljanje in razvoj samoupravnih odnosov«.

I. V.

R. S.

VELETRGOVINA

»TANIN«

MARIBOR, Jurčičeva 8

se priporoča cenjenim odjemalcem za naslednje storitve:

STROKOVNO POLAGANJE PODNIH

OBLOG IN TAPET

MNENJA IN STALIŠČA

JAVNOST INTERNIH AKTOV DELOVNIH ORGANIZACIJ:

DA ALI NE?

V našem sistemu se zakonski predpisi vedno bolj umikajo z mnogih področij družbenega življenja. Nadomeščajo jih samoupravni predpisi delovnih organizacij. Zakoni včasih celo izrecno obvezujejo delovne organizacije, da izdajo posamezne interne akte

V večini večjih delovnih organizacij je sistem notranje zakonodaje do neke mere urejen. Precej pogosto le za določen čas, morda tudi pol leta ali eno leto, zaostaja za možnostmi in potrebami, ki jih urejajo in odpirajo zakoni. Toda tudi med večjimi delovnimi organizacijami, še posebej pa med manjšimi delovnimi organizacijami so mnoge, ki v tem pogledu že prav brezupno zaostajajo. So primeri, ko za to določena vprašanja, prepuščena samoupravni ureditvi, sploh niso urejena. Zlasti je to boleče, kadar so na splosni akt vezane možnosti za izdajo konkretnih aktov o pravicah in dolžnostih posameznih delavcev te delovne skupnosti, tako da delavci v praksi ne morejo uveljaviti sicer načelno priznanih pravic.

Poznamo celo primere, ko sodišče ni moglo ugotoviti, kakšen je dejansko veljaven predpis delovne organizacije, kakšne so dejanske pravice delavca, ki jih je poizkušal uveljaviti s tožbo. Delavec je trdil svoje; v postop-

ku pa ni bilo mogoče izven dvojnega ugotoviti, katera »izdaja« pravilnika je bila v veljavi v kritičnem času. Mnogokrat je le en izvod »prečiščenega besedila« celo najvažnejših pravnih aktov, celo statuta. Pogosto delavec le težko dobi ta izvod na vpogled; zgodilo se je že, da je bil sodišču predložen nepopoln izvod ali izvod, ki je bil najbližji stališču upravnega vodstva podjetja, čeprav dejansko ni bil veljaven.

Ob taki situaciji si zastavljamo vprašanje, kako bi vendarle zaščitili pravice delavcev?

Predvsem se postavlja vprašanje javnosti že sprejetih internih predpisov. Znano je, da so se sodišča že postavila na stališče, da velja predpis od dneva objave, objavljene na običajen način, prej pa ne. Ali bi bile res prizadete samoupravne pravice delovnih skupnosti, če bi bil problem objavljanja urejen enotno, obenem pa uvedena obveznost delovnih organizacij, da vsaj svoje najvažnejše pravne akte in vse njihove spre-

membe deponirajo bodisi pri občinski skupščini, ki je po zakonu čuvar zakonitosti delovanja delovnih organizacij, ali pa pri pristojnem gospodarskem sodišču, ki mu že sedaj predlagajo ob registraciji svoj statut in kasneje nekatere druge interne predpise. Menim, da bi lahko zakon tudi določil, da se glede delovnih razmerij uporablja v sporu tisti interni pravni akt, ki je bil pravilno deponiran, ter v takem besedilu, kot je bil deponiran, razen kadar je za delovca novota, ki jo zatrjuje delovna organizacija, ugodnejša. Taka določba o javnosti in o veljavnosti bi bila močno spodbudna, da bi bili interni akti res dostopni, pravna negotovost pa zmanjšana.

Seveda ta rešitev ne zadošča v primeru, da delovna organizacija sploh ni izdala svojega internega predpisa. Zlasti glede internih aktov, za katere zakon predvideva, da so obvezni, ter glede internih aktov, ki urejajo pravice delavcev, povzroča tak »molk zakonodajalca« izredne

probleme. Kako torej zavarovati pravice delavcev? Zdi se mi, da bi bilo treba razpravljati o »subsidiarnih« predpisih, torej predpisih, ki bi veljali in po katerih bi se ugotavljale pravice in dolžnosti članov delovnih skupnosti, dokler delovna organizacija ne bi izdala predpisa iz svoje pristojnosti in zadev uredila po svoje. Mogoče je na primer, da se zakon o delovnih razmerjih pri zasebnih delodajalcih v nekaterih svojih delih proglasi za tak pomožni predpis. Sedaj pač pogosto nosi delavec posledice za nezakonito in protizakonito delo in nedelo vodilnih upravnih organov in samoupravnih organov delovne organizacije. Čeprav je vsem jasno, da ima določeno pravico, je njen obseg nedoločen, njena uveljavitev pa vsaj bistveno otežkočena.

Morda bi bile kake druge rešitve boljše, bolj primerne našemu sistemu. O tem je prav gotovo potrebna obsežna razprava. Ni pa prav, da zaradi strahu, da bomo »kršili samoupravne pravice«, zapiramo oči pred stanjem, ki ne teoretično, ampak praktično, dan za dnem krši pravice mnogih delavcev v vsej državi.

ANDREJ GRAHOR

KNJIGA, KI MORA BITI VEDNO PRI ROKI, JE

VERBINČEV SLOVAR TUJK

Razlaga okrog 30.000 tujk, 772 strani velikega slovarskega formata, vezava v lepo in trpežno platno. Cena 80,00 din

Knjigo, ki je pravkar izšla v drugi izdaji, zahtevajte po vseh knjigarnah ali pa jo naročite pri zastopnikih založbe, kakor tudi neposredno na naslov

CANKARJEVA ZALOŽBA Ljubljana, Kopitarjeva 2

VELETRGOVINA »V E M A« MARIBOR

NUDI

POTROŠNIKOM V SVOJIH PRODAJALNAH NAKUP TEKSTILNEGA, GALANTERIJSKEGA, TEHNIČNEGA IN PREHRAMBENEGA BLAGA

Izbira velika cene konkurenčne, postrežba solidna. Izbira velika, cene konkurenčne, postrežba solidna

Prevelik osip

Občinski odbor sindikata družbenih dejavnosti in temeljna izobraževalna skupnost v Novem mestu sta v soboto, 11. aprila, pripravila na Otočcu tretji zbor prosvetnih delavcev novomeške občine. Zbora se je udeležilo blizu 500 prosvetnih delavcev, med številnimi gosti pa se ga je udeležil tudi predsednik republiškega odbora sindikata družbenih dejavnosti Vinko Kastelic.

Najprej so poslušali strokovno predavanje znanstvenega sodelavca Pedagoškega inštituta v Ljubljani dr. Francea Pediča o svetovalnem delu in svetovalnih službah v šolah. Za njim pa je zbranim spregovoril predsednik Izvršnega odbora republiške izobraževalne skupnosti Ludvik Zajc o sanaciji šolstva v Sloveniji. Ludvik Zajc je poudaril, da smo kljub nekaterim težavam materialni položaj šolstva po sanacijskem načrtu iz leta 1968 že močno izboljšali. Svoje trditve je podkrepil z nekaterimi podatki, ki nazorno prikazujejo izboljšanje razmer v slovenskem šolstvu. Tako se je delež družbe za šolstvo v tem času povečal več kot za enkrat — od 480 na 996 milijonov dinarjev na leto. Materialni izdatki šol so se povečali za 40 odstotkov, z letošnjo uvedbo amortizacije od šolskih zgradb pa se bodo sredstva za obnovo in modernizacijo šol še povečala. Prav tako so se osebni dohodki prosvetnih delavcev približali dohodkom zaposlenih v gospodarstvu. Uresničuje pa se tudi geslo: »Ob stoletnici slovenskega šolstva — sto novih šol«. Več kot 20 šol smo že zgradili, letos bo v gradnji 30 novih šol in pričakujejo, da

bomo v petih letih cilj sto novih šol celo presegle.

Ob hitrejšem izboljševanju materialnega položaja šolstva pa bo treba doseči tudi večjo učinkovitost dela v izobraževalnih zavodih. Nujno moramo rešiti problem prevelikega osipanja na vseh stopnjah izobraževanja. Tega pa samo z materialnim izboljšanjem ne bomo dosegli, pač pa se moramo korenito spoprijeti tudi s kadrovskimi in vsebinskimi vprašanji našega šolstva. Republiška izobraževalna skupnost se je že usmerila v reševanje teh vprašanj, predvsem preko hitrejšega strokovnega izpopolnjevanja prosvetnih delavcev in razvijanja znanstveno raziskovalnega dela na področju šolstva, je ob koncu poudaril predsednik Izvršnega odbora republiške izobraževalne skupnosti Ludvik Zajc.

Zborovanje je sklenil poslanec družbeno političnega zbora zvezne skupščine Bogdan Osolnik, ki je zbranim spregovoril o povezovanju našega razvoja z mednarodnimi odnosi Jugoslavije.

Hkrati so se zbrali tudi administrativni in računovodski kadri iz novomeških šol. Njim sta o administrativnem in finančnem poslovanju šol govorila strokovni delavci Službe družbenega knjigovodstva Tone Golobič in tajnica Ekonomske srednje šole v Novem mestu Ivica Kapetan. V Šmarjeških Toplicah pa se je sestala tehnično osebje vseh šolskih zavodov v novomeški občini. Več kot 80 kuharicam, snažilkam in hišnikom je o higijenskem urejanju šolskih prostorov govoril sanitarni inšpektor iz Novega mesta Franc Mrzelj. R. S.

Podjetja odpirajo vrata vajencem

Znan pregovor: pravočasne priprave, pol uspeha, se je že nešteto izkazal za resničenega in vse kaže, da bo obveljal tudi v letošnjem poklicnem usmerjanju zasavske mladine. Ker so v revirjih dejansko uveljavili načelo stalnega usmerjanja, letos ne bo toliko težav pri iskanju prostih vajenskih mest, čeprav seveda ne bo mogoče ustreči vsem željam mladih ljudi, kajti za zdaj je še vedno nekaterih učnih mest premalo. Kot vsa zadnja leta, bodo nekoliko krajše odrezala dekleta.

Maja ali junija letos bo zapustilo šoske klopi na širšem območju Zasavja, se pravi, v Trbovljah, Hrastniku, Zagorju ob Savi in Litiji nekaj nad 1200 fantov in deklet. V revirskih občinah jih je od 888 628 v osmih razredih, vsi drugi pa so v sedmih in celo šestih razredih. V Litiji pa se bo poslovilo od osnovnošolskih klopi 345 otrok. Žal pa ni podatkov o tem, koliko od njih ne bo imelo popolne osemletne izobrazbe.

ZASAVSKA PODJETJA RAZGLAŠAJA 303 VAJENSKA MESTA IN 79 MEST ZA PRIUČITEV

Toliko potrebe so izkazali po informacijah ljubljanskega zavoda za zaposlovanje. Lani ob istem času so kolektivni razpisali polovico manj vajenskih mest. Videti je torej, da so v zasavskih delovnih skupnostih začeli voditi nekoliko načrtnjejšo kadrovsko politiko, kar doslej v marsikaterem podjetju ni bil primer. V Zasavju pričakujejo, da bodo delovni kolektivi kasneje, zlasti poleti in v prvih mesecih naslednjega leta, razpisali še večje število prostih vajenskih mest pa tudi delovnih mest za priučitev. Žal, pa so podjetja

med 303 prostimi vajenskimi mesti razpisala samo 17 teh mest za dekleta, čeprav jih je med vsemi mladimi ljudmi, ki bodo letos končali osnovno šolo, več kot polovica. Res da zagorska Gostinska šola še ni razpisala, koliko gojenk bo vpisala v svoj prvi letnik, ne glede na to pa ni nobenega dvoma, da bodo imeli starišnje ženske mladine tudi letos velike težave pri iskanju ustreznih delovnih mest oziroma prostih vajenskih mest za dekleta. Težave niso od večeraj, večjeje so že vrsto let. V poklicni posvetovalnici trboveljske podružnice ljubljanskega komunalnega zavoda za zaposlovanje upravičeno menijo, da bi morala podjetja razpisati znatno večje število delovnih oziroma vajenskih mest za žensko mladino, pa čeprav gre za kovinarje, strugarje in druge poklice. Nikjer ni rečeno, da dekleta ne bi mogla postati dobre strugarke, kajti če so lahko električarke, potem utegnejo dobro opravljati tudi nekatere druge, sorodne poklice.

POMANJKLJIV RAZVOJ TERCIARNIH DEJAVNOSTI

Nobenega dvoma ni, da tiči razlog za slabše možnosti zaposlovanja deklet, odnosno za uk predvsem v izrazito nerazvitih stranskih, se pravi, obrtnih, uslužnostnih in drugih dejavnostih. V Zasavju je po nepopolnih podatkih okrog 260 zasebnih obrtnikov, ne glede na to pa nekaterih obrtnih in servisnih delavnic primanjkuje. In podobno je tudi v vso drugo industrijo, kjer bi lahko zaposlili večje število žensk in deklet. Zagorska gostinska šola ima sedaj 170 gojencev, od tega skoraj dve tretjini deklet, ki si pridobivajo ustrezno znanje za poklic natakarice in kuharice. Če bi imela šola na voljo večje prostore ali internat, bi utegnili v tej strokovni šoli najmanj še za enkrat povečati sprejem go-

jenk in kar je najpomembnejše: doslej so vse gojenke takoj po končanem šolanju dobile zaposlitev in še izbirale so lahko najprimernejša delovna mesta bodisi v Zasavju odnosno v Sloveniji in drugod.

DOBRI REZULTATI USMERJANJA IN TESTIRANJA ZASAVSKE MLADINE

Značilno je, da sta poklicna svetovalka in psihologinja na podružnici ljubljanskega komunalnega zavoda za zaposlovanje v Trbovljah letos bolj zadovoljni z rezultati svojega dela. Še več: pri starih se vse bolj utrjuje prepričanje, da gre za zelo pomembno delo poklicne posvetovalnice in psihologinje. Slednja jma skoraj vsak dan obiske staršev ali pa jim prireja razgovore kar v šolskih razredih. Testiranje osmošolcev, doslej že tretje po vrsti, je dalo zelo dobre rezultate. Iz testov so ugotovili nagnjenost mladih ljudi za te ali one poklice, njihove želje pa tudi doseženo stopnjo znanja. V takih pogojih je seveda lažje svetovati mladim ljudem te ali one poklice. Pri tem je posebej značilno, da je psihologinja ugotovila pri testiranju nad 50 izredno talentiranih osmošolcev, v glavnem otrok socialno prizadetih rudarskih in delavskih družin. Vse fante in dekleta je seznanila z možnostmi za nadaljnje šolanje in jim svetovala, naj zaposlijo za štipendije pri Republiški izobraževalni skupnosti ali pri nekaterih drugih zasavskih skladih za štipendiranje, ki se izrecno ukvarjajo s podeljevanjem štipendij nadarjenim otrokom iz socialno šibkih družin. Podobno, seveda pa dosti na višjem nivoju, so bili doseženi tudi rezultati testiranja gimnazijcev. Če so se pred leti dijaki trboveljske gimnazije praviloma odločili za študij humanističnih ved, je tokrat bistveno drugače,

saj se je precej dijakov in dijakin že odločilo za študij tehnike, kar je posebnega pomena za zasavsko gospodarstvo.

KATERIH VAJENSKIH MEST BO NAJVEČ

Razumljivo je, da so zasavska podjetja razpisala največ prostih mest za kovinarje, električarje, strugarje, kovače, orodničarje, tesarje, zidarje, orodjarje. V Zasavskih premogovnikih bi radi letos vpisali v rudarski šolski center 100 gojencev. Za vpis v to strokovno šolo ni pogoj dokončana osemletka. Vse pa kaže, da tudi letos ne bodo utegnili dobiti tolikšnega števila gojencev, ker pač zanimanje za rudarski poklic močno upada, saj so lani iz Zasavja vpisali samo nekaj fantov, vsi drugi so prišli iz drugih, nerazvitih krajev Slovenije in iz sosednih republik. Ob tem kaže opozoriti, da kovinarska šola pri trboveljski Strojni tovarni še ni razpisala prostih učnih mest za vpis v prvi letnik, kot novost pa lahko omenimo, da so se v podjetju že nekajkrat oglasili predstavniki večjih zahodnonemških kovinarskih podjetij, ki so izrazili pripravljenost financirati strokovno izobraževanje najmanj 100 vajencu, ki bi se po končanem šolanju za enako dobo zaposlili v njihovih tovarnah.

MOŽNOSTI OTROK Z NEDOKONČANO OSNOVNO SOLO

Prav je, da povemo nekaj besed še o pogojih za zaposlitev vseh tistih fantov in deklet, ki jim zasavske osemletke ne bodo omogočile dokončanja osnovnošolske izobrazbe. Za zdaj so podjetja priglasila 79 delovnih mest za priučitev različnih poklicev. Sodijo pa, da jih bodo še enkrat toliko. Največ takih delovnih mest so razpisala gradbena podjetja, nekaj trboveljska Strojna tovarna, Zasavski premogovniki, litijsko stanovanjsko komunalno podjetje in drugi. Žal, so tudi v vseh teh primerih razpisali zgolj mesta za fante. M. V.

MORDA ZA UVOD V RAZPRAVO, MORDA ZA RAZMIŠLJANJE

Kakšen »Prosvetni servis«?

On dan je, kakor že nekajkrat v zadnjih letih, na tajništvu predsedstva Zveze kulturno prosvetnih organizacij Slovenije spet stekla beseda o delu in nalogah (pomenu in razvoju) »Prosvetnega servisa« — gospodarsko rahitičnega otroka naše polpretekle kulturno prosvetne politike, ki si ob pogledu nanj zdaj vsi skladi radi hitro umijejo roke, češ, kakšna ljudska kultura neki! Eno samo kulturo imamo, našo nacionalno in socialistično, ki... (ostalo pa je že znano — utemeljivje za dotacije in njihovi rezultati).

Sicer pa je bilo »Prosvetnemu servisu« že ob rojstvu (leta 1965), z odločbo sojeno tisto, kar v glavnem počne še zdaj: »da izdeluje, posreduje izdelavo in nakup ter izposojuje vse tiste predmete, ki jih potrebujejo prosvetna društva in podobne organizacije pri občeljudskem prosvetljevanju v republiki Sloveniji.«

Takšno delo pa ne rodi kaj prida denarja! Razumljivo torej, kajne, zakaj je usoda »Prosvetnega servisa« vsako leto sprofi — in vedno znova — negotova.

Kakšen bo razvoj tega zavoda v prihodnje, o tem lahko najbolj pametno razpravljajo kolektivni zavodi in organi, ki po poklicni in družbeni dolžnosti skrbijo za kulturno prosvetno dejavnost na slovenskem. Poklicani! Zato naj natresem tu le nekaj podatkov o opravljenem delu »Prosvetnega servisa« v letih, odkar životari, in nekaj odlomkov iz načrta za delo v prihodnje. S kakšnim namenom? Morda le za uvod v razpravo o neki dejavnosti, ki izumira, morda pa tudi za razmišljanje, kako tudi s sodobnejšo dejavnostjo takšnega specializiranega zavoda, kakršen je »Prosvetni servis«, prispevati k temu, da bi uresničili načelo, vpisano (že leta 1958, na VII. kongresu ZKJ) v program ZKJ z besedami: »Umetnost in sploh kultura naj postaneta last ljudstva, kulturno ustvarjanje naj postane množično tako glede ustvarjanja kulturnih pridobitev kakor kulturno umetniških dejavnosti in pobude najširših množic.«

A kar zadeva aktualnost tega zapisa: lotil sem se ga neposredno pred sejo predsedstva Zveze kulturno prosvetnih organizacij Slovenije, kjer bodo razpravljali o usodi »Prosvetnega servisa« in — kar je morda še bolj opravičljivo — v času, ko je še vedno nekaj žlic v plitvi skledi družbenega denarja za slovensko ljudsko (in visoko) kulturo.

IN NAČRTI?

● Programsko politiko »Prosvetnega servisa«, katerega delovanje je bilo in je v pretežni meri namenjeno osnovnim organizacijam ZKPOS, je dolga leta usmerjala, a tudi omejevala izključna finančna navezanost na dotacije ustanovitelja in republiške sklade. Ta je predvsem pospeševala nekatere oblike neposredne servisne pomoči svojim organizacijam; v ta okvir je sodila predvsem založniška dejavnost. V skladu s temi intencijami je »Prosvetni servis« posvečal največ pozornosti založništvu. Z zmanjševanjem dotacij in z ukinitvijo vlaganj s strani ustanovitelja pa se je položaj bistveno spremenil in v vsej ostrini se je pokazala potreba po razvijanju zavodovih lastnih dejavnosti, ki bodo ne le neodvisne od dotacij, ampak bodo s svojo finančno učinkovitostjo lahko predstavljale določeno podporo tej dejavnosti.

● Hkrati s predvidenim povečanjem tako imenovanih gospodarskih dejavnosti pa založniški svet in posamezna uredništva zbirke »Prosvetnega servisa« sodijo, da bi morali ponovno obnoviti založniške programe vsaj v obsegu, ki so bili pred leti že v veljavi. Zelo težko je sicer v močno okrnjenem programu kriti vse potrebe, ki jih izražajo kulturno prosvetne organizacije, če hočejo vsaj približno zadovoljiti zahteve uporabnikov. Zato naj bi ponovno izdajali po 8 številkih Dramske knjižnice, 2 Dramska priročnika, 5 številki »111 dram«, 6 številki revije Lutka, 10 številki Novi filmi, 8 številki Filmskih listov, 2 številki Sedme umetnosti, 6 številki Naših zborov, 1 številko Zbirke notnih listov, 1 številko Mladinskih zborov ter 1 številko Instrumentalnih skladb.

Uredništva publikacij »Prosvetnega servisa« želijo, da bi bile zbirke tudi v naslednjih letih izraz stvarnih potreb, ki se kažejo pri delu v kulturno prosvetnih organizacijah. Zato bodo v prihodnjem obdobju vzpostavili tesnejše stike z njimi, ugotovili njihove kulturne potrebe in jih upoštevali pri oblikovanju svojih programov dela. VINKO BLATNIK

NAJPREJ SADOVI!

● Razmerje med gospodarsko in negospodarsko dejavnostjo (založništvo) »Prosvetnega servisa« je bilo v l. 1969 91:9. Pri tem velja poudariti, da se iz leta v leto zmanjšujejo namenske dotacije za negospodarsko dejavnost: v letu 1965 so znašale 319.915,70 din, v l. 1967 194.294,30 din, lani pa le še 155.000,— din. Zato je bil zavod prisiljen odpuščati ljudi, ki so se strokovno že usposobili za dela na posameznih področjih, zlasti v založništvu. Kljub težkim finančnim razmeram je zavod izdal skupaj 564 publikacij, in sicer 194 dramskih del, 153 glasbenih, 119 filmskih in 98 za družbene centre. V tem času je izšlo tudi 4750 novih notnih listov.

● V letu 1969 si je zavod prizadeval okrepiti tista delovna področja, ki imajo največ možnosti za hiter razvoj. Zato je ustanovil novo delovno obratniško enoto — tako imenovano delavnico za gledališko opremo. Tako je zavod trenutno edina delovna organizacija v državi, ki se ukvarja z opremo gledališč ter podobnih institucij. Omenjena enota naj bi postala zametek širše proizvodne enote ali pa zametek projektivne organizacije, ki bi vezala na »Prosvetni servis« proizvodnjo in prodajo v širšem obsegu.

Kranjski sindikati podpirajo akcijo za izgradnjo šol in varstvenih ustanov

Občinski sindikalni svet Kranj se je, kakor ostali družbeno politični dejavniki, že aktivno vključil v razpravo o izgradnji novih šol in vzgojno varstvenih ustanov. Res da je program, ki je sedaj na razpolago s tem v zvezi, še nekoliko pomanjkljiv in terja določenih dopolnitev, vendar je že tako prepričljiv in aktualen, da zasluži vso pozornost.

Program izgradnje novih šol in vzgojno varstvenih ustanov dejansko odraža tiste nujne potrebe, ki bi omogočile na območju kranjske občine enake pogoje za vzgojo in izobraževanje v osnovnih šolah, razen tega pa bi zagotovili večjemu številu predšolskih otrok organizirano vzgojo in končno, bi lahko povežali predšolsko in šolsko vzgojo.

Program predvideva tudi, kako zbrati potrebna sredstva za izgradnjo novih šol in vzgojno

varstvenih ustanov. Na 2. seji predsedstva ObSS je bil program izgradnje šol in vzgojno varstvenih ustanov temeljito obravnavan.

S tem sestavkom želimo predvsem seznaniti vodstva sindikalnih organizacij kranjske občine med drugim o tem, da so se poleg predsedstva ObSS Kranj odločili, da podprejo izvedbo programa in zbiranje sredstev predvsem po prvi varianti, ki predvideva, da tudi zaposleni prispevajo za uresničitev programa 1% od mesečnega osebnega dohodka še: v Gozdnem gospodarstvu, Kokri, Vodovodu. Vzgojno varstvenih ustanov na posvetu predsednikov izvršnih odborov sindikalnih organizacij, na sestankih terenskih organizacij in drugod.

Menimo, da zgoraj našete delovne organizacije in predstavniki družbeno političnih organizacij in terena ne smejo

ostati osamljeni. Zato čimprej upravičeno pričakujemo odločitev tudi v tistih sindikalnih organizacijah, ki programa za izgradnjo šol in vzgojno varstvenih ustanov ter s tem v zvezi tudi zbiranja sredstev še niso obravnavali, da to store čimprej.

KRATKOIN JEDRNATO

● MEDVODE

Pred dnevi je sindikalna organizacija Color organizirala na Voglu 3. prvenstvo tovarne Color v veslalomu. Nastopilo je 39 tekmovalcev, ki so bili razdeljeni v tri skupine. Proga je bila dolga 900 metrov z višinsko razliko 160 metrov in je imela 34 vratic. V zelo razburljivem tekmovanju je pri članicah osvojila prvo mesto Milena Kržin, pri starejših članih Jože Gostič, pri članih pa Hafner ing. Matjaž. Izredno uspešno tekmovanje dokazuje, da je smučarski šport v Colorju zelo priljubljen.

Na Krvavcu je bilo v soboto letošnje prvenstvo Tesnlake v veslalomu, ki se ga je udeležilo 18 tekmovalcev in tekmovalk. Tekmovalci so bili razdeljeni v tri skupine. Člani in veterani so tekmovali na 600 metrov dolgi progi z 20 vratic, članice pa na 300 metrov dolgi progi z 10 vratic. Tekmovanje je kljub skromni udeležbi lepo uspelo.

Rezultati — članice: Anica Košenina (PS) 49,6, Andreja Peklaj (TS) 51,0, Majda Znidaršič (PS) 1:06,4.

Člani: Janez Pičman (TS) 1:02,5, Andrej Knific (TS) 1:03,3, Zvonko Sebenik (RS) 1:04,8. Veterani: Miloš Karničnik (RS) 1:07,0, Simon Smuk (RS) 1:10,6, Igor Verbič (TS) 1:11,6. (fr)

● VUZENICA

Mladinci so pripravili turnir v malem nogometu, kjer so sodelovale ekipe Vuhreda, Gortina in Vuzenice B. Domačini so najuspešnejši, saj so v obeh tekmah zmagali in prepričljivo osvojili prvo mesto. Rezultati: Vuzenica B : Vuhred 2:1, Vuzenica B : Gortina 12:2, Gortina : Vuhred 0:3. Vrtni red: Vuzenica B 4, Vuhred 2, Gortina brez točk.

V. R.

● DRAVOGRAD

Planinsko društvo v Dravogradu, ki je najaktivnejše med vsemi društvi v občini, je pripravilo program izletov za letošnje sezono. Člani se bodo odpravili na Triglav, Obir, Mangart, Plešivec in Grossglockner, mladinci pa bodo obiskali Plešivec, Peco, Olševu, Košenjak, Logarsko dolino, Raduho, Triglav ter Pohorje. Prireditelji bodo tudi tabornjenje in turni smuk na Pohorju.

V. R.

● RAVNE

Strokovni odbor za partizansko društva pri občinski zvezi za telesno kulturo je na razpis Partizana Slovenije pripravil tečaj za prednjake. Tečaj se udeležuje 18 kandidatov iz ravenske in slovenjegraške občine. Kandidati se bodo na 70-urnem tečaju spoznali z osnovami orodne telovadbe športnih iger, športne medicine in družinskih elementov telesne kulture. Na tečaju predavajo športni in zdravstveni strokovnjaki iz ravenske občine.

V. R.

● SLOVENSKA BISTRICA

V organizaciji zveze za šport in rekreacijo pri občinski skupščini Slovenska Bistrica je bilo pred dnevi v telovadnici TVD Partizan občinsko prvenstvo za posameznike v namiznem tenisu. Glede na to, da se v občini dokaj redno igra, s tem športom več kot 200 ljudi, je bila udeležba na prvenstvu zelo skromna.

Najuspešnejši tekmovalci prireditelje je bil Anton Korošec, član NTK Poljčane, ki je osvojil prvo mesto brez poraza. Drugi je bil Srečko Rajh, tretji pa Ivan Koren. Prvenstvo je veljalo tudi za izbiro ekipe, ki bo zastopala bistriško občino v Ptuju na športnih prireditvah v okviru IX. tedna bratstva in prijateljstva šestih slovenskih in hrvaških občin.

V. HORVAT

S prireditve v Bovcu: predstavnika Skupščine občine Tolmin s prehodnim pokalom, najvišjim priznanjem za minule športne igre.

Pestra dejavnost

Prebivalci Tolmina in njegove okolice imajo na področju športne dejavnosti precejšnjo tradicijo. Športniki iz tega območja že vseskozi uspešno posegajo po dragocenih lovorikah in odličjih.

»Medtem, ko je lani športno življenje pri nas znova močno zaživelo, smo imeli prej nekaj »sušnih let«. S tem mislim seveda na slabe materialne pogoje, ki nam niso dopuščali kdove kako razgibane dejavnosti...» nam je pred dnevi pripovedoval Evgen Golja, predsednik ObSS Tolmin. »No... zadnje čase smo tudi glede tega precej na boljšem. Delovne organizacije so postale mentor športne dejavnosti, v občini pa že dve leti odvajamo sredstva za potrebe telesne kulture. Medtem, ko smo doslej trošili denar v glavnem za dejavnost, smo se sedaj dogovorili, da bomo v bodoče bolj mislili na prepotrebne investicije v športne objekte. Lani smo dogradili atletski stadion in še nekatera druga igrišča. Tolmin pa bi zelo zelo potreboval tudi novo telovadnico. Potrebujejo jo tudi športniki na Mostu in v Podbrdu. Kot vemo, je trenutno v teku akcija za izgradnjo telovadnice v Bovcu. Inicijativo za samoprispevek, o katerem bo odločal bližnji referendum, s pomočjo katerega naj bi v Bovcu končno le zgradili prepotraben športni objekt, so dale družbeno politične organizacije na našem območju. Upam, da bo akcija uspela...»

Glede na to, da so na Tolminskem že marsikaj napravili s pomočjo samoprispevka, danes tu skorajda ne dvomijo v to, da referendum ne bi uspel.

»Nova telovadnica v Bovcu bi predstavljala nadaljnji velik korak naprej v razvoju športa na našem območju...» nam je razlagal prof. Marjan Klavora, član komisije za oddih in rekreacijo pri Občinskem sindikalnem svetu Tolmin. »Ko bo za nami akcija v Bovcu, bomo morali misliti na nove športne objekte tudi v drugih krajih. Mladinci, pa tudi starejšim moramo zagotoviti možnosti zdra-

vega življenja in rekreacije. Ob tem naj poudarim, da je v zadnjem času zelo porasel interes za aktiven oddih. Vnaprej izdelan program sindikalnih športnih srečanj, ki ga je izdelala naša komisija, pa je zanimanje za to dejavnost še okrepil...»

Z udeležbo na minulih sindikalnih igrah so bili v Tolminu zadovoljni. V osmih disciplinah je nastopilo 600 delavcev oziroma 22 sindikalnih organizacij. V Tolminu pravijo, da se je minulih sindikalnih športnih iger udeležilo blizu 50% vseh sindikalnih organizacij na območju sindikalnega sveta.

Po predvidevanjih bo udeležba na letošnjih igrah še bolj razveseljiva. Okvirni program delavskih športnih iger za leto 1970 predvideva srečanja od aprila tja do decembra. Na pomlad in v začetku poletja naj bi se predstavniki delovnih kolektivov pomerili v šahu, malem nogometu, balnanju in atletiki, medtem ko bodo od septembra do decembra tekmovali v odbojki, orientacijskem pohodu, streljanju, kegljanju in smučanju. Po sklepu komisije za šport in rekreacijo pri ObSS Tolmin bodo od letos dalje

● CELJE

Za kegljanje prijavljenih 52 ekip

Za spomladanski del tekmovanja v kegljanju v okviru sindikalnih športnih iger se je prijavilo 44 moških in 8 ženskih ekip. Vsaka ekipa bo nastopila dvakrat v spomladanskem in dvakrat v jesenskem delu. Moške ekipe bodo šteje šest, ženske pa tri tekmovalke.

Rezultati obeh delov bodo dali končni rezultat, ki bo objavljen po jesenskem delu tekmovanja.

V moški konkurenci bo sodelovalo 33 ekip različnih delovnih organizacij. Nekatere organizacije bodo nastopile z večjim številom ekip. Tako bo OB.

imeli pravico nastopanja za osnovno sindikalno organizacijo tudi vajenci in štipendisti.

»Novost v letošnjem programu pomeni med drugim tudi nova disciplina, orientacijski pohod. Zavedamo se namreč, da nekateri delavci niso navdušeni nad ostrimi tekmovalnimi športi, ki zahtevajo od človeka precejšnjo mero znanja in predvsem vzdržljivosti. Prav zato smo se tudi odločili za orientacijski pohod, ki bo nudil nastopajočim v prvi vrsti razvedrilo in sprostitve...» je omenil Marjan Klavora.

Ob koncu naj omenimo še ekipne rezultate za minule sindikalne športne igre, ki so jih pred dnevi športnostno razglasili na zabavno športni prireditvi v Bovcu: 1. Skupščina občine Tolmin 298,8 točk, 2. »Trenta« Bovec 234,2, 3. »Metalflex« 210,7, 4. Prosveta Tolmin 197,9, 5. Prosveta in trgovina Bovec 176,6, 6. »TIK« Kobarid 175,2, 7. »AET« Tolmin 175,1, 8. »Avto-prevoz« 144,6, 9. Komunalna Tolmin 122,2, 10. Gostinski podjetje Bovec 118,2, 11. »Elektro« Tolmin 101,6, 12. Bača Podbrdo 99,2, 13. »ČTB« Bovec 83,4, 14. »Planika« Kobarid 80,4 itd.

A. Ulaga

NOVA nastopila s tremi, KOVINOTEHNA, PTT, EMO, Elektro, LIBELA, CETIS, Izletnik in Prosveta pa z dvema ekipama. V ženskem tekmovanju bo nastopilo sedem različnih ekip. Le Ingrad bo nastopil z dvema ženskima ekipama.

Tekmovanje v spomladanskem delu bo predvidoma končano 20. aprila. Srečanja bodo na kegljiščih Ingrada in Zelezarne v Storah.

M. Brecl

USPELE TRADICIONALNE ZIMSKE ŠPORTNE IGRE
ObSS KAMNIK

LOVORIKA SINDIKATU TITAN

Kot vsako leto so bile tudi to zimo zimske športne igre občinskega sindikalnega sveta Kamnik. Organizacijo tekmovanja je prevzel smučarski klub Kamnik.

Smučarsko tekmovanje predstavnikov desetih kamniških delovnih organizacij je bilo na terenih Velike planine. Vreme jo to pot organizatorjem ni zagodlo, kot je bilo to v preteklih letih, zato je potekalo tekmovanje v skoraj idealnih pogojih.

Med vratici se je odvijal oster boj za čim boljšo uvrstitev, pa tudi za pokale in nagrade, ki so jih prispevale delovne organizacije in občinski sindikalni svet. Kljub rekordnemu številu nastopajočih, na startu se je zvrstilo natančno 98 tekmovalcev, so bili vsi smučarji nagradjeni. Najboljši so prejeli pokale in nagrade, drugi pa, ki jim to pot vijuganje na snegu »ni šlo od rok«, so odnesli s tega tekmovanja predvsem prijetne spomine in zagorelo polt.

Organizacija tekmovanja je bila odlična, za kar gre zasluga smučarskemu klubu Kamnik in vodji tekmovanja Janezu Podjedu. Za letošnjo prireditve so pokazali člani sindikata izreden interes in s tem dokazali, da je smučanje na tem območju ena izmed najbolj priljubljenih športnih panog.

Organizatorju gre vsa pohvala tudi za to, da je v nedeljo po končanem tekmovanju članov sindikata v slalomu, omogočil na isti progi, pionirjem smučarskega kluba, da pokažejo svojim staršem in znancem, kako so se naučili smučati. Pionirji so pokazali, da bodo že kmalu lahko uspešno nastopali kot člani sindikatov in tudi kot predstavniki smučarskih klubov.

Tekmovanje se je odvijalo v treh disciplinah: v slalomu, veslalomu in smuku. Tekmovalci so bili razporejeni v dve grupi in sicer do 35 let in v veterane nad 35 let. Tekmovalke so nastopale le v eni skupini.

Najuspešnejši na letošnjih zimskih igrah so bili:

Članice — veslalom: 1. Darinka Sitar (Kočna) 0,39,3, 2. Francka Perne (Podjetje Kamnik) 1:10,0, 3. Maruša Reisner (Podjetje Kamnik) 1:32,2; Smuk: 1. Darinka Sitar 0:29,9, 2. Francka Perne 0:30,1, 3. Janja Oblak (Podjetje Kamnik) 0:32,9 itd. Slalom: 1. Darinka Sitar 0:57,4, 2. Dragica Vavpetič (Osnovna šola T. B.) 1:15,2, 3. Ana Urančar (Podjetje Kamnik) 1:33,3 itd.

Kombinacija: 1. Darinka Sitar 14,2, 2. Francka Černe 9 in 3. Janja Oblak 6 točk.

Člani — veslalom: Peter Sitar (Titan) 44,2, 2. Franc Zadnik (Projekt) 45,1, 3. Marjan Stele (Podjetje Kamnik) 46,7; Smuk: 1-2. Peter Sitar in Aco Sitar (Titan) 37,5, 3. Marjan Stele 38,3; Slalom: 1. Peter Sitar 1:16,0, 2. Franc Zadnik 1:17,1, 3. Aco Si-

tar 1:19,0. Kombinacija: Peter Sitar 73, 2. Franc Zadnik 53,3, Marjan Stele 51 točk.

Veterani-veslalom: 1. Silvo Jerin (Titan) 39,0, 2. Ivo Rostan (Alpren) 40,0 itd. Smuk: 1-2. Jože Janežič (Titan) in Silvo Jerin 36,0, 3. Ivo Rostan 36,2 itd. Slalom: 1. Ivo Rostan 52,0, 2. Silvo Jerin 52,6. Kombinacija: 1. Silvo Jerin 43, 2. Ivo Rostan 39 in 3. Srečo Tratnik 27 točk.

Ekipni rezultati: 1. Titan 290, 2. Podjetje Kamnik 165, 3. Projekt 135, 4. Alpren 69, 5. Svit 45 točk, itd.

Janez Maleš

ODBOJKARICE PRIPRAVLJENE

Odbojkarice ravenskega Fužinarja, ki tekmujejo v I. slovenski ligi, so se vso zimo vestno pripravljale za nadaljevanje prvenstva. Trenirale so trikrat tedensko v dveh skupinah pod vodstvom trenerja Tuška in njegovega pomočnika. Spomladi se bodo igralke z Raven v boju za prvo mesto z obema najhujšima tekmečema pomerile na domačem igrišču in kaj lahko se pripeti, da bodo mlade Korošice — njihova poprečna starost je le 18 let, na koncu prvenstva prve.

žagan les
iglavcev in listavcev, lesna volna

furnir
plemeniti in slepi furnirji domačih in eksotičnih drevesnih vrst

lamelni parket
hrast, jesen in kotne 1etv.

zaboji
iz kolekcije JUS in po naročilu, transportne palete

embalažni sodčki
iz vezanih plošč — standardni in s patentnimi zapirajci

kosovno pohištvo
omara za dve omari za peto ravno stropno lučnolampno umirno svetiljavo za naročilo kuhinjske mize in zapirani gumbi

filament ovojni papir

TOVARNA VIJAKOV

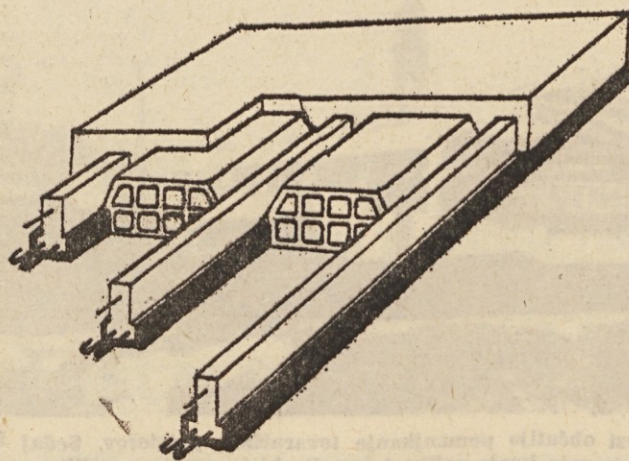
LJUBLJANA, Tomažičeva 2

Cenjene potrošnike obveščamo, da proizvajamo:

- VIJAKE ZA KOVINE
- VIJAKE ZA LES
- VIJAKE ZA PLOČEVINO
- RAZLIČNE SPECIALNE VIJAKE
- IN ZAKOVICE

Vijačno blago izdelujemo v Fe, MS, Al izvedbah.

GRADITELJEM NUDIMO
POLMONTAŽNE STROPE NORMA.
DAJEMO TUDI TEHNIČNE NASVETE
IN NAVODILA.

PRIPOROČA SE
OPEKARNA RADVANJE, MARIBOR

»Tovariš predsednik, kaj lahko poveš v svoje opravičilo?«

Ni vedel, če prav sliši, in tudi ne, kako je prišel tja, v občinsko sejno dvorano, na stol, ki so ga postavili tik pred mizo delovnega predsedstva. Vse skupaj se mu je delo kot huda mora in zato je dejal:

»Prosim, uštipnite me, kaj ne vidite, da sanjam.«

Za njim so sedeli člani njegove organizacije, in ko se je zagledal v njihove resnobne obraze in ujel njih pričakujoče poglede, ki so vrtali vanj, je spoznal, da ne sanja in v hipu se mu je v mislih obnovilo vse, kar so mu dotlej rekli.

»Pravite, da naša organizacija ne deluje tako, kot bi morala in kot člani pričakujejo od nje, ker je njeno vodstvo z menoj na čelu nedelavno. To ni res! Če je kdaj kak forum v naši občini garaško delal, potem je to naš forum. Povem vam, da...«

In je pripovedoval. Ni se brnil, razlagal je, trdno prepričan, da ima prav.

V minulem letu, odkar je predsednik (»Zavedajte se, da na ta položaj nisem prišel zato, ker bi želel biti funkcionar«), je občinski politični aktiv ustvarjalno sodeloval pri oblikovanju in sprejemanju šestih resolucij, tez in zaključkov republiških družbeno političnih organov. (»Ni bilo lahko, kajti vsaka beseda v teh dokumentih je morala biti temeljito pretehtana, idejno prav postavljena in politično zrela.«) Sestajali so se ponoči in nihče ni zahteval plačila za nadure. (»Medtem, ko ste vi že

spali, smo mi še razmišljali, kako oblikovati zaključke plenurnov in konferenc, da bi članstvo spodaj laže delalo in imelo jasnejši pogled na konkretne naloge.«) Dokumentov, pri oblikovanju katerih je v minulem letu sodeloval občinski

naše mnenje bilo na plenumu oblikovano v dokončnem besedilu republiškega dokumenta.«

Apeliral je tudi na njihov spomin.

»Menda še veste, da je bilo v prvotnem osnutku rečeno: »Samoupravljanje je pravica

sedstvo, pač pa sodni senat, in da za njim ne sede udje njegove organizacije, pač pa občinstvo na sodni razpravi, in je poudaril:

»Nedolžen sem!«

Poslušalci se niso strinjali s to njegovo ugotovitvijo. Drug za drugim so se priglašali k razpravi in vse njihove izrečene misli so se zlele v eno:

»Kdo pa je potlej kriv? Vi sestavljate resolucije, mi pa jih proučujemo, in preden začnemo uresničevati eno, nam že pošljete drugo. Kdaj pa bomo delali — vi in mi?«

In ta njihov: »Vi in mi!« mu je odmeval v ušesih in se je preselil v njegovo glavo in sodni senat je rasel in ko je zagledal njihove resne in obtožujoče obraze nekje pod stropom, se je predramil.

Pogledal je skozi okno v megleno jutro in sploh ni vedel, o čem je sanjal. Zena mu je dopovedovala, da ne ve, kaj naj bi skuhalo za kosilo, ker v mesnicah ni mesa in ga zadržujejo v klavnicih, ker se bo boja podražilo, pa je ni slišal. Hitel je na sestanek občinskega aktiva, ki ga je sklical, da bi se dogovorili o spremembah osnutka najnovejše resolucije republiškega političnega foruma o razvoju kmetijstva.

Zdaj tam razmišljajo, če je formulacija iz osnutka: »Kmetijstvo je nujen sestavni del slovenskega gospodarstva« najbolj pravna, ali pa bi bilo bolj prav, če bi v resoluciji rekli: »Kmetijstvo je življenjsko pomemben del samoupravnega gospodarstva na Slovenskem.« JANEZ VOLJČ

MORA

ski aktiv, je resda bilo le šest, toda spremljalo jih je skoraj tisoč amandmajev. (»Vse smo podrobno proučili in sami smo predlagali 62 amandmajev, od katerih jih je bilo 17 sprejetih. Ti podatki dokazujejo, da je občinsko vodstvo storilo, kar od njega terja družbeni razvoj.«)

Že ko je govoril, je ocenjeval, na kakšen odmev so naletele njegove besede in preden je končal, je vedel, da jih ni prepričal. Zato je skušal biti bolj konkreten.

»V začetku mojega mandata smo sodelovali pri dokončnem oblikovanju resolucije republiškega plenuma o samoupravljanju. Dva tedna smo proučevali osnutek, prihodnja dva tedna smo skoraj vsak dan sklicevali seje, na katerih smo preštudirali amandmaje drugih, potem smo dober teden sestavljali predloge za naše amandmaje in se skoraj mesec dni pogovarjali o njih — med sabo in s sestavljavci osnutka resolucije, dokler ni

in dolžnost proizvajalcev«, v končnem besedilu, ko so upoštevali naš amandma, pa se ta stavek glasi: »Samoupravljanje ni samo pravica, ampak tudi dolžnost proizvajalcev.« Se pravi, formulacija je bolj jasna in bolj poziva naše članstvo h konkretnemu delu kot poprejšnja.«

Potlej je po vrsti razložil, kaj vse je politični aktiv ustvarjalnega dodal k drugim petim resolucijam, tezam ali zaključkom, sprejetim v zadnjem letu, in končal:

»Res je, da nismo imeli časa za navezavo tesnejših stikov med vodstvom in člani naše organizacije. Toda to ni naša krivda. Kaj moremo za to, če v Ljubljani vsaka dva meseca skličejo kakšen plenurno, in ko dobera obdelamo zaključni dokument enega, si niti oddahniti nimamo časa, že pripravljamo besedilo zaključnega dokumenta drugega.«

Nenadoma se mu je zazdelo, da ne sedi na sestanku in da pred njim ni delovno pred-

PREDLOG SREDNJEROČNEGA RAZVOJA TOVARNE GOSPODINJSKE OPREME GORENJE DO LETA 1975 OBETA IZREDEN VZPON

»VELIKA DRUŽINA GORENJA«

Optimistične napovedi za razvoj Gorenja do leta 1975: 600 milijard dinarjev realizacije, blizu 20.000 zaposlenih in izvoz v vrednosti 60 milijonov dolarjev

Velenjsko Gorenje je v dosedanem razvoju prišlo do stopnje, ko je treba storiti korak naprej, da se bo lahko kosalo enakopravno z vsemi največjimi evropskimi proizvajalci strojev in opreme za gospodinjstva. Temu cilju sledi predlog srednjeročnega programa razvoja Gorenja do leta 1975.

Osnovne značilnosti predvidenega programa razvoja velenjskega Gorenja so naslednje: letos bo Gorenje, skupaj s tovarno Sever iz Subotice, ustvarilo okrog 1.100.000.000 dinarjev realizacije, leta 1975 pa naj bi realizacija že preseгла 600 milijard dinarjev. Pri tem računajo na povečanje realizacije v velenjski tovarni Gorenje od letošnjih 930 milijonov din na preko 3 milijarde 200 milijonov din, v tovarni Sever od 160 na 500 milijonov din, na vključitev nekaterih sorodnih delovnih organizacij v »veliko družino Gorenja« ter na postavitev novih tovarn v sosednjih občinah.

Število zaposlenih v Velenju, Mozirju in Slovenjem Gradcu bi se gibalo leta 1975 okrog 13.000 delavcev (samo v Velenju nad 8.000), skupaj pa bi čez pet let zaposlovalo Gorenje okrog 20.000 delavcev.

Leta 1975, bi Gorenje, skupaj

s kooperantsko industrijo zaposlovalo okrog 52.000 delavcev, ustvarili pa bi že blizu 1.000 milijard dinarjev realizacije Stevilke so resnično presenetljive.

Hkrati s povečevanjem obsega in vrednosti proizvodnje pa bo Gorenje večalo tudi izvoz, saj računajo, da bodo leta 1975 odpremili na tuja tržišča že za okrog 60 milijonov dolarjev izdelkov.

GORENJE — ENO OD ŽARIŠČ NAŠEGA GOSPODARSKEGA RAZVOJA

Vloga Gorenja se bo v gospodarskem življenju v Sloveniji in Jugoslaviji občutno povečala. Po mnenju generalnega direktorja TGO Gorenje Velenje, Ivana Atelška, pa bo razvojni program nedvomno dobra osnova za programiranje gospodarstva, tako v republiki kot v Jugoslaviji. Cilje je Gorenje jasno začrtalo — doseči tako velikost delovne organizacije, ki ne bo zagotavljala uspešnega razvoja samo v Jugoslaviji, pač pa tudi v konkurenci tujih proizvajalcev. »Pri nas si že nekaj časa prizadevamo ustvariti nekaj žarišč, okrog katerih bi razvijali gospodarstvo in ki bi predstavljala nosilce napredka. Prepričan sem, da je in bo Gorenje

eden od nosilcev in stebrov napredka«, dodaja Ivan Atelšek. Čez pet let bo velenjsko Gorenje udeleženo v celotni proizvodnji jugoslovanske kovinske predelovalne in elektro industrije s 15 %, kar je nedvomno najbolj zgovoren dokaz o tem, kakšna bosta položaj in vloga Gorenja v prihodnje!

KAKO BODO V GORENJU DOSEGLI PREDVIDEVANJA?

Ob presenetljivih in enkratnih napovedih za razvoj tovarne gospodinske opreme Gorenje Velenje v prihodnjih petih letih se marsikdo vprašuje, kako bo mogoče doseči ta napredek. Odgovor na takšna in podobna razmišljanja je sila preprost in kratak: s tesnejšim sodelovanjem in povezovanjem sorodnih delovnih organizacij, s povečevanjem proizvodnje in asortimenta v obstoječih tovarnah in z gradnjo novih tovarn, v samem Velenju in na širšem območju.

Velenjskemu Gorenju sta se nedavno tega pridružila dva kolektiva, in sicer subotiška tovarna elektromotorjev Sever in velenjska tovarna Chrommetal. Seveda pa s tem proces oblikovanja »velike družine Gorenja« še ni in ne more biti kon-

čan. Računajo, da se bodo Gorenju že v tem letu priključile nekatere nove sorodne delovne organizacije oz. tovarne, ki dobrišen del proizvodnje pošljejo v tovarne Gorenja. Sicer imajo v Gorenju v načrtu novogradnjo tovarne plastike, in gradnji je že tovarna kosovnega pohištva in tovarna kabelskih setov, računajo pa tudi na ureditev orodjarne in tovarne grelnih plošč.

Sicer so prav te dni začeli v Mozirju graditi novo tovarno malih gospodinskih aparatov, v Slovenjem Gradcu se pripravljajo na izgradnjo nove tovarne za predelavo plastičnih mas, v Velenju pa je pred dograditvijo nova tovarna televizijskih sprejemnikov, kmalu pa bo končana tudi modernizacija tovarne pralnih strojev, medtem ko se pripravljajo tudi že na gradnjo nove tovarne štedilnikov in malih gospodinskih aparatov.

V Gorenju poudarjajo, da bo treba spričo hitrega razvoja tovarne v prihodnjih letih in odpiranja novih tovarn v občinah Mozirje in Slovenj Gradec zagotoviti trdnješe sodelovanje med občinami Velenje, Mozirje in Slovenj Gradec ter se lotiti tudi skupnega programiranja razvoja.

(vš)

HOTEL 'SLAVIJA' MARIBOR

Telefon: 21-197, telex: 33-141

- Moderno opremljen hotel B kategorije
- Cene sob od 30.— din dalje
- Na terasi glasba vsak dan razen ponedeljka
- Priljubljen Toti bar in slaščičarna

KOLEKTIV HOTELA SLAVIJE VAM ŽELI PRIJETNO PRAZNOVANJE PRVOMAJSKIH PRAZNIKOV IN VAS ŽE DANES VABI NA OBISK MED PRAZNIKI V SVOJ HOTEL!

PODOBE NAŠEGA ČASA

... smo sklenili v sklopu akcijskega programa zaktivizirati celotno članstvo z aktualnimi predavanji o perečih problemih in nalogah v procesu kontinuiranega ustvarjalnega soočenja teorije in prakse našega razvoja. Prosim, tovariš predavatelj!

Predavatelj pogleda na uro: pol treh! Nato se odkašlja in začne:

— Kot že rečeno je osnovni problem v naši sedanji situa-

Nič, domov grede bom kupil dvajset zavojčkov cigaret. Navadno udari najprej po cigaretah, šele nato po drugem...

Spet so odnesli domov, direktor, sekretar in komercialni, vsak po tričetr milijona, vragi... Kako je vroče! Tone potegne iz žepa robec in si otre čelo. Nekaj po pravilniku, vse drugo pa po kriterijih za vodilne in za poslovne zasluge. Kako že melje: aktivizacija mas? Ja, Miha je res nekaj rekel, potem je pa šel. Moral je iti! Vsaka šola nekaj stane...

Če se bo spomnil, si bo spekel jajca. Najbrž pa bo zaklel, se obrnil in odšel k »Majolki« na dva deci. Le kako da sem mu pozabila reči o predavanju. Ne, v svet pa nikoli več! Le kako je zakajeno!

— ... doseči optimalizacijo proizvodnje in produktivnosti na najširših kompleksih zdru-

AKTIVIZACIJA MAS

ciji ustvarjalna aktivizacija mas tako na relaciji konkretnih nalog vsakodnevnih prakse, kakor tudi na izdelavi globalnih projektov našega srednjeročnega plana. Zato je tudi prišlo v ospredje naših trenutnih naporov povezovanje z bazo, to je pritegovanje baze v vse faze odločanja o...

Predsedujoči potolče s svinčnikom po mizi. Ljudje se končno umirijo in prisluhnejo.

... kajti v vrstah najširših množic se z vsakim dnem bolj utrjuje spoznanje in prepričanje, da je treba tudi metodologijo planiranja čim bolj približati našemu neposrednemu delovnemu človeku v vseh fazah njegovega združenega dela. Nujna posledica takšnega pristopa je torej, da je treba najprej začeti z obdelavo problemov v bazi, nakar jih je šele mogoče anticipirati na drugih nivojih, ne pa obratno, kakor se je, tovariši, na žalost doslej vse prepogosto dogajalo...

Vse kaže, da gre zares, pomisli Matevž v prvi vrsti. Ko bi človek le vedel, za kaj pravzaprav gre! Cene bodo šle spet gor, kaj drugega! Ko bi le vedel, katere najprej!

ženega dela, hkrati pa se učinkovito zoperstaviti odkritemu, predvsem pa prikritemu delovanju antisamoupravnih sil, ki bi želele...

Desni kot sejne sobe pripira očii. Med šipami na oknu brenči muha. Ura je štiri.

— Zdaj pa prosim, če postavite predavatelju nekaj vprašanj. No, Jaka!

— Zakaj uvažamo za devize toliko kozmetike in luksuznih predmetov, ko nam devize pogosto primanjkujejo za stvari, ki jih mnogo bolj potrebujemo?

— Zanimivo, res zanimivo, ugotovi predavatelj veselo. — Natanko tista vprašanja. Ki nam jih zastavljajo tudi v drugih skupinah, kakor tudi druge strukture slušateljev. Kot da bi se dogovorili med seboj.

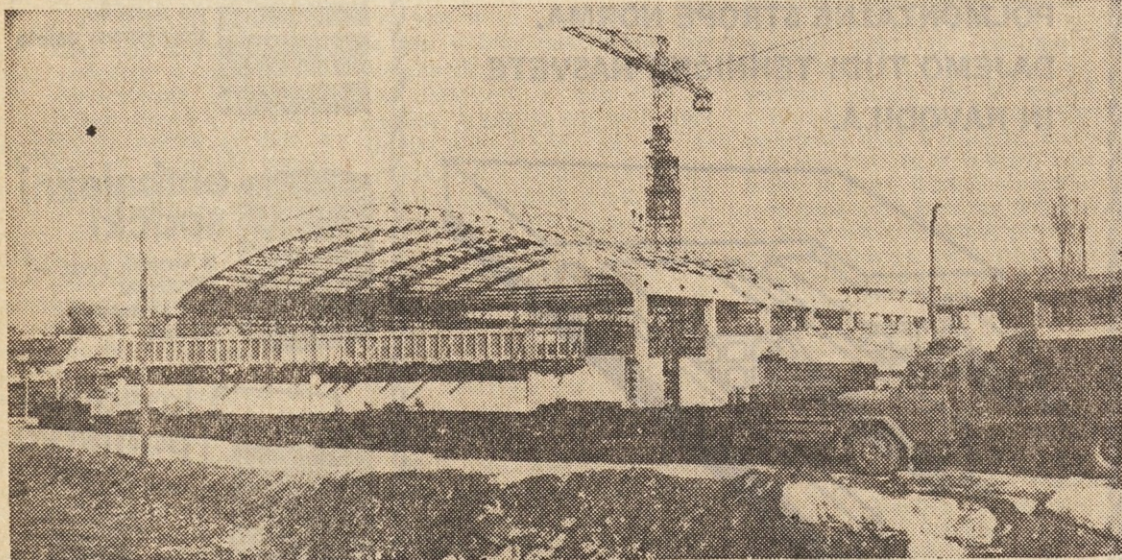
— Saj smo se! reče Jaka.

— Kaj! se zmede predavatelj. Smešenje! Ne, to ne! Nato se zbere: — Zakaj?

— Zanimivo je poslušati tako različne odgovore! reče Jaka.

Vinko Blatnik

NOVA HALA LIBELE

V celjski tovarni tehtnice Libela vseskozi občutijo pomanjkanje tovarniških prostorov. Sedaj imajo kar pet obratov, ki so raztreseni okrog in zato imajo veliko težav. Da bi ta problem rešili, že več let gradijo obrat na Spodnji Hudinji, ki bo počasi zbral vse svoje delovne enote pod eno streho. Posnetek prikazuje izgradnjo severne hale na Spodnji Hudinji, v kateri bodo že v drugi polovici tega leta začeli s proizvodnjo. V prizidku tega objekta pa bodo dobile svoje prostore tudi politične in ostale organizacije.

J. KUZMA

Knjiga

druga svetovna vojna v slikah

Grozljiv dokument največje vojne v zgodovini človeštva

720 dokumentarnih fotografij

92 edinstvenih barvnih fotografij

640 strani

Veliki format — 28 x 21,5 cm

Prednaročniška cena 200 din — obročno odplačevanje

ZALOŽBA MLADINSKA KNJIGA

DELAVSKA ENOTNOST

Glasilo republiškega sveta ZS za Slovenijo, izdaja CZP Delavska enotnost v Ljubljani. Líst je bil ustanovljen 20. novembra 1942. Ureja ga uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik MILAN POGAČNIK. Naslov uredništva in uprave: Ljubljana, Dalmatinova ul. 4, poštni predal 313/VI, telefon uredništva 316-672, 316-695. Račun pri Narodni banki v Ljubljani, št. NB 501-1-991, devizni račun pri Kreditni banki in pri Bilnični Ljubljana, št. 501-620-7-2000-10-3204-486 — Posamezna številka stane 50 S-din — Naročnina je četrtletna 6,50 N-din - 650 S-din — polletna 13 N-din - 1300 S-din in letna 26 N-din - 2600 S-din — Rokopisov ne vračamo — Poštnina plačana v gotovini — Tisk in klišei CZP »Ljudska pravica« Ljubljana